

Maakunnallisesti tärkeät lintujen muutonaikaiset kerääntymäalueet Uudellamaalla

Teksti **Aki Aintila & Margus Ellermaa**

Taustaa

Läntisellä Uudellamaalla maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI) tunnistettiin ja raportoitiin ensimmäisen kerran vuonna 2011 (Ellermaa 2011). Selvitys ei ollut kaikenkattava. Vuonna 2018 maakunnallisesti arvokkaiden alueiden tietoja päivitetään. Tässä julkais-tava raportti koskee vain maakunnallisesti arvokkaita levähdysalueita (kerääntymäalueita). Pesimäalueista on tekeillä erillisiä raportteja.

Raportti käsittää tässä esitettyjen kriteerien avulla tunnistetut alueet, joilla on vähintään maakunnallista merkitystä linnustolle. Kohteita saattaa olla tässä listattua enemmänkin – kaikista potentiaalisista kohteista ei ole ehkä riittävästi tietoa. Osa listatuista kohteista on varmasti myös valtakunnallisesti arvokkaita, mutta valtakunnallista merkitystä ei arvioitu tässä tarkastelussa. Vastaavasti listasta puuttuvat yleisestikin tunnetut linnustokohteet eivät

välttämättä ole merkityksellisiä, vaikka niitä ei tässä raportissa mainittaisikaan.

Suomessa on toteutettu kansainvälisesti (IBA, Heath & Evans 2000) ja kansallisesti (FINIBA, Leivo ym. 2002) tärkeiden lintualueiden kartoitukset. Lisäksi BirdLife Suomen jäsenyhdistykset, yhdessä kattojärjestön kanssa, ovat toteuttaneet hankkeita maakunnallisesti arvokkaiden alueiden tunnistamiseksi (www.birdlife.fi/suojelu/alueet/maali).

Edellytykset arvokkaiden kohteiden tunnistamiseen ovat vuodesta 2006 alkaen huomattavasti parantuneet, kun alueelliset yhdistykset ottivat käyttöön yhteisen paikkatietoja tallentavan lintutietokannan, Tiiran (www.tiira.fi), jonka kätevä käyttöliittymä on mahdollistanut tiedon tehokkaan tallentamisen, hake-misen ja lajittelemisen.

Tästä raportista ja maakunnallisesti arvokkaiden levähdysalueiden päivittämisestä huolimatta linnustoarvojen riittävä selvittäminen Uudenmaan kunnallisen maankäytön suunnittelussa pysyy jatkosakin ajankohtaisena. Yksityiskohtaisempien kaavojen ja suunnitelmien laatimisen yhteydessä on teetettävä tarkempia selvityksiä, jotta voidaan huomioida muiden luontoarvojen ohella sellaiset maakunnallisesti ja valtakunnallisesti uhanalaiset lintulajit (Rassi ym. 2010, Solonen & Virolainen 1995), joita ei voida paikka-suojelun kautta kattavasti huomioida (esimerkiksi petolinnut, valkoselkätikka).

Kuten vuoden 2011 raportissa, tässä raportissa esitellään Uudenmaan maakunnallisesti arvokkaiksi katsottavat kohteet perusteluineen osassa I, sekä vertailu- eli referenssiarvot kerääntyville lajeille kohdassa II. Vertailuarvot on päivitetty vastaamaan tämänhetkistä tietämystä parhaimmista kerääntymistä ja niiden avulla voidaan edelleen etsiä uusia arvokkaita kohteita. Tekijöiden työnjako oli seuraava: **Aki Aintila** vastasi linnustotietojen poiminnasta, analysoinnista sekä käsikirjoituksen laatimisesta; **Margus Ellermaa** digitoi aluerajaukset, laati raportin kartat ja täydensi käsikirjoitusta.

Aineisto

Tarkastelualueiksi valittiin Helsingin Seudun Lintutieteellinen yhdistys Tringa ry:n toimialue, johon kuuluu seuraavat kunnat: Espoo, Hanko, Helsinki, Hyvinkää, Inkoo, Järvenpää, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Mäntsälä, Nurmi-järvi, Pornainen, Raasepori, Siuntio, Sipoo, Tuusula, Vantaa ja Vihti.

Kerääntymäalueiden tietojen päivitys tehtiin pääsääntöisesti Tiiran aineistoon perustuen. Koska edellisen raportin tarkastelu yltyä vuoteen 2010, tämä päivitys on tehty vuosien 2010–2017 aikana kerä-tyn aineiston perusteella. Tämän raportin tausta-aineisto oli edelliseen raporttiin nähden merkittävästi laajempi. Ensinnäkin lintuhavaintoja tarkasteltiin nyt kaksi kertaa pitemmältä ajalta

(2006–2010 vs. 2010–2017). Lisäksi havaintoja per vuosi oli keskimäärin enemmän.

Aineiston kattavuutta kahden eri tarkastelujakson ajalta voi tarkastella vertailemalla eri lajien havaintomääriä, sekä havaintomääriä eri kohteilta. Vertailu koskee havaintoja paikallisiksi ilmoitetuista linnuista. Esimerkiksi metsähanhen, jouhisorsan, punasotkan, töyhtöhyypän ja suosirrin keskimääräinen havaintomäärä per vuosi on lähes kaksinkertaistunut tarkastelujaksojen (2006–2009 ja 2010–2017) välillä; näistä punasotkan havaintomäärät ovat kasvaneet ensimmäisen jakson 431 havainnosta per vuosi toisen jakson 530 havaintoon per vuosi. Näistä lajeista ainoastaan punasotkan raja-arvot sekä keväällä että syksyllä ovat laskeneet havainnointitehon kasvusta huolimatta, siinä missä muilla lajeilla raja-arvot ovat pääsääntöisesti nousseet. Aineiston kattavuuteen voi ratkaisevasti vaikuttaa tarkastelujakson pituus ja suurempi otoskoko; lajikohtaisen raja-arvon ylittyminen ja raja-arvojen nouseminen on jälkimmäisellä jaksolla todennäköisempää, varsinkin jos havainnointi on joillakin kohteilla tehokkaampaa.

Eri kohteiden havaintomääriä vertailtiin Etu-Viikin/Vanhankaupungin, Hyvelänjärven ja Morsfjärdenin alueilta. Vanhankaupunginlahden alueella havaintomäärät ovat lähes kolminkertaistuneet: 7450 havaintoa per vuosi jaksolla 2006–2009 ja 17 500 havaintoa per vuosi jaksolla 2010–2017. Hyvelänjärven ja Morsfjärdenin alueilla havaintomäärät puolestaan ovat hieman laskeneet. Hyvelänjärvi on nykyisen aineiston perusteella maakunnallisesti arvokas levähdysalue, Morsfjärden puolestaan kuuluu potentiaalisesti maakunnallisesti arvokkaisiin. Morsfjärdenin havainnointiteho on laskenut, Tiirassa alueelta kirjattuna yli 360 havaintoa per vuosi jaksolta 2006–2009, ja 300 havaintoa per vuosi jaksolta 2010–2017. Myös Hyvelänjärven havainnointiteho on laskenut (830 havaintoa per vuosi vs. 780 havaintoa per vuosi), mutta havainnointiteho on silti suhteellisen korkea. Olisiko Morsfjärden luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi paremmalla havainnointiteholla? Tähän ei pystytäkään kuitenkaan vastaamaan.

OSA I – UUDENMAAN TÄRKEÄT KERÄÄNTYMÄALUEET

Valintamenetelmät

Kerääntymäalueiden päivitys on toteutettu pääsääntöisesti samoilla menetelmillä ja valintaperiaatteilla kuin vuoden 2011 hankkeessa. Tässä esitetyt valintamenetelmät, lajien valitseminen, kriteerien laadinta ja säännöllisyyden määrittely ovat siis samoja kuin vuonna 2011 esitetyssä raportissa (Ellermaa 2011). Maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden arvioimiseksi ei ole olemassa yksiselitteisiä kriteerejä, ja kriteerit ovat aina rajanvetokysymys. Kaikille maakunnille yleispätevien kriteerien määrittely on hankalaakin, koska kukin maakunta poikkeaa luonnonmaantieteellisiltä oloiltaan sijoittumalla esimerkiksi toisistaan erillään oleville muuttoreiteille. Asanti ym. (2003) esittivät 500 (vesilinnuille maakunnallisesti tärkeä alue) tai 250 yksilön (kahlaajille tärkeä) tai kymmenien yksilöiden (hanhille ja joutsenille tärkeä) kriteeriä. Kyseiset luvut voisivat olla toimivia, jos alueen linnustoa ei tunnettaisi juuri lainkaan. Nämä mekaaniset luvut eivät kuitenkaan ota kantaa alueiden laatuun ja kattavuuteen yksittäisten lajien osalta. Tätä artikkelia varten tehdyssä tarkastelussa ilmeni selvästi, että useiden lajien tärkeimmät esiintymisalueet sijaitsevat Uudellamaalla alueilla, jotka eivät mahdu Asantin ym. (2003) esittämien kriteerien alle. Toisaalta samoilla kriteereillä voisi rajata mukaan kaikki isommat pellot Uudellamaalta, mikä vesittäisi valinnan tarkoituksen: edukseen erottuvien alueiden nostamisen esiin maankäytön suunnittelun ja linnustonseurannan ohjaajana.

Lisäksi eksaktit ja joustamattomat kriteerit eivät huomioi riittävästi linnustossa tapahtuvia muutoksia. Jos kriteerien tarkoituksena on korostaa tiettyjen lajien arvokkaimpia kohteita, silloin kriteerienkin on muututtava, mikäli tietyt kerääntyvät lajit harvinaistuvat tai runsastuvat. Esimerkiksi Uudenmaan läpi muuttavan metsähanhikannan runsastuessa tärkeimpien alueiden valinta menettää merkityksensä, jos alueita valitaan toistakymmentä kolmen tärkeimmän sijaan. Vastaavasti jonkin kos-

teikkolajin vähentyessä lajille tärkeitä alueita ei vanhoilla kriteereillä valittaisi yhtään, vaikka tärkeitä kerääntymisalueita edelleen löytyisi.

Uudenmaan osalta aineiston katsottiin useilla lajeilla riittävän Asannin ym. (2003) esittämiä kriteerejä yksityiskohteisempaan, lajikohtaiseen laatuun painottuvaan aluevalintaan. Kohteita ei valittu teoreettisen raja-arvon (kuten maantieteellisestä populaation koosta lasketun prosenttiarvon) mukaan. Tässä esitetyt alueet valittiin suoraan havaittujen lintumäärien mukaan, laittamalla ne tarkasteltavan lajin kohdalla paremmuusjärjestykseen. Tarkastelu tehtiin aina yksi laji ja yksi kausi (kevät tai syksy) kerrallaan. Tarkastelulajeille valittiin maakunnallisesti kolme tai viisi tärkeintä säännöllistä kevätlevähdyspaikkaa ja säännöllistä syyslevähdyspaikkaa – jäljempänä mainituin poikkeuksin. Pellot olivat tarkastelussa luonnollisesti mukana, sillä suurin osa sisämaakosteikoista on Euroopassa sisävaatto ja otettu pelto- tai muuhun käyttöön (esim. Joosten 1997, Kimmel ym. 2008, Lotze & Reise 2005, Raunio ym. 2008). Muuttolinnot ovat tulleet hyvin riippuvaisiksi peltojen tarjoamasta ravinnosta, sillä jäljellä olevien kosteikkojen ravinto ei riitä Euroopassa lintukantojen ylläpitämiseen (Drent 2005).

Lajit

Tarkasteluun otettiin kaikki kosteikkolajit: näillä lajeilla on taipumusta kerääntyä verrattain pienille alueille tai marginaalisiin elinympäristöihin. Kosteikkolajeiksi laskettiin vesilinnut, lokkilinnut, kahlaajat, haikarat ja rantakanat (Delany ym. 2004). Lisäksi tunnistettiin arvokkaita alueita eräille muille, suoje-
lullisesti arvokkaille lajeille, joilla on edukseen erottuvia keskittyimiä tai esiintymiä Uudellamaalla. Lajikohtainen tarkastelu tehtiin noin 60 lintulajille. Valintatarkastelua ei tehty erälle kerääntyville lajeille, jotka eivät ole erityisen tai täysin riippuvaisia kosteikoista (esim. kyyhkyt, tervapääsky, kottarainen, pääsky, västäräkki). Joka tapauksessa useimmat niistä kuitenkin esiintyvät runsaimmillaan raportissa listatuilla alueilla.

Paikkojen valintakriteerit

Maakunnallisesti arvokkaaksi nimettiin kohde, joka on vähintään yhdelle lintu-

lajille Uudenmaan tärkein tai vähintään kahdelle lajille kolmen/viiden tärkeim-
män joukossa. Tällä varmistettiin, että
mukaan tulisi vain oikeasti arvokkaita
alueita, jotka ovat merkittäviä usealle
lintulajille tai olisivat selvää aatelistoa
jollekin suojellullisesti arvokkaalle lintu-
lajille. Poikkeus tehtiin koskikaralle,
jolle valittiin omia alueitaan. Koskikaran
elinympäristövaatimukset ovat hyvin
kapeat, mutta se selvästi keskittyy
eräille alueille, jotka eivät tulisi muun
lintulajiston perusteella huomioiduksi.
Joillekin lajeille oli erotettavissa korke-
ampi määrä tärkeitä kohteita, jotka tuli-
vat valituksi. Tätä korostettiin joidenkin
kansainvälisesti uhanalaisten lajien koh-
dalla, erityisesti allin ja punasotkan,
joille valittiin kaikki tärkeät kohteet.

Useilla lajeilla ei tunneta yhtään säännöllistä kerääntymisaluetta. Lisäksi muutama laji esiintyy tasaisesti tai hajanaisesti, jolloin muista edukseen erottuvia alueita ei pystytty (mahdollisten tiedonpuutteiden vuoksi) nimeämään. Vierasperäiselle kanadanhanhelle ei myöskään valittu kohteita, vaikka se olisi ollut mahdollista.

Viivästyvän jäänlähdon keväänä vesistöjen aukeamista voi karkkyä jäärä-jän tuntumassa huomattavia lintukerty-miä (esimerkiksi kyhmyjoutsen, silkki-uikku, nokikana, naurulokki). Tällaisten epämääräisten kertymien perusteella alueita ei kuitenkaan ole valittu. Lisäksi joillekin paikoille saattaa kerääntyä huo-mattavia määriä lintuja poikkeuksellisten sääolojen takia. Myös nämä sääolo-suhteista johtuvat kerääntymät on pyritty aineistosta karsimaan. Jokisuis-tojen suliin kertyvät määrät ovat sään-nöllisiä ja alueita on sen perusteella mukana. Kaatopaikkoja ei ole aluevalin-toihin kelpuutettu.

Säännöllisyys ja korkea määrä

Säännöllisyyden mittarina pidettiin tarkasteltavan lintulajin **huomattavan korkean määrän** toteamista annetun rajauksen sisällä vähintään kahtena vuotena (välillä 2010–2017) ja lisäksi merkkejä viihtymisestä paikalla muinakin vuosina.

Isosta laskenta-aineistosta pyrittiin löytämään laji kerrallaan ne Uudenmaan kohteet, joilla kyseinen laji on säännöllisesti runsain levähtäjä – olivatpa havaitut lukumäärät lajin populaatiokokoon suhteutettuna korkeita tai ei. Uudenmaan

näkökulmasta määrät olivat huomattavan korkeita, ja näin tuli mukaan biologisessa mielessä edustavimmat alueet.

Kevät- ja syyskaudet

Kevätmuuton ja syysmuuton kannalta tärkeimpiä kohteita on tarkasteltu erikseen, sillä ne eroavat joillakin lajeilla vuodenajan mukaan. Monet levähdyspaikoiksi tulkitut kohteet ovat samalla kyseisten lintujen pesimäalueita. Aineiston käsittelyssä levähtäjiksi laskettiin siis myös kohteen pesimäparit. Eräillä lajeilla pesimäaikaiset ruokailupaikat saattavat olla kaukana pesäpaikoista. Näitä ovat kuikkalinnut, joille rajattiin pari merkittävää ruokailualuetta levähdysaluekriteerein.

Paikkojen rajaaminen

Kuten edellisessä raportissa (Ellermaa 2011) on esitetty, kohteiden rajaukset noudattavat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta seuraavia periaatteita:

1. Jos valitulla alueella on kansallisesti (FINIBA) tai kansainvälisesti (IBA) tärkeän lintualueen status, on käytetty pitkälti kyseistä rajausta (www.birdlife.fi/suojelu/paikat/index.shtml).
 2. Jos valittu lintualue on kohderajauksella ja -koodilla BirdLife Suomen lintupaikkatietokannassa (muttei ole IBA tai FINIBA), on käytetty kyseistä rajausta. Rajaukset ovat pääsääntöisesti yhteen pääelinympäristöön painottuvia. Usein lähekkäisiä kohteita pilkottu osiin linnustoseurantojen tietojen kohdentamisen helpottamiseksi, mutta tässä raportissa näistä vierekkäisistä alueista on muodostettu yksi kokonaisuus (linnut ovat vierekkäisillä kohteilla yhteisiä).
 3. Usea valittu alue on aikaisemmissa selvityksissä jäänyt huomioimatta. Näille kohteille on tehty uusi tietue lintualue-tietokantaan ja rajausta kohteen hyvin tuntevien henkilöiden avustuksella.
- Suurimmalla osalla raportissa esiteltävistä kohteista on olemassa valmis, edellä mainituin periaattein muodostettu paikkatietorajaus, joka on saatavilla esimerkiksi tekijöiltä .shp-muodossa. Vuoden 2011 raportissa esitetyt

kohteet ovat esillä BirdLife Suomen lintualuesivulla (www.birdlife.fi/suojelu/alueet/maali/). Tässä päivityksessä löydettiin lähinnä yksittäisiä uusia alueita, joiden tiedot päivitetään niin em. verkkosivuille kuin lintualuetietokantaan.

Toimenpidesuosituks¹et tärkeille lintualueille

Useimmilla alueilla on niiden arvon säilyttämiseksi tarvetta erillisiin suojelu-toimenpiteisiin. Suojelutoimenpiteissä huomioidaan myös pesimälinnustolliset arvot, mikäli niitä on kohteelta todettu vuoden 2011 tarkastelussa. Lisäksi maankäytön suunnittelussa on rajattava tietyt toimenpiteet tässä lueteltujen lintualueiden ulkopuolelle, ja ulkopuolella-kin (esimerkiksi saman valuma-alueen sisällä) suunniteltavien toimien on huomioitava tärkeät lintualueet. Alempana alueluettelossa on esitetty kunkin kohteen kohdalla suosituksia avaintoimenpiteiksi. Toimenpideluettelot eivät ole kattavia.

MAAKUNNALLISESTI TÄRKEIDEN LINTUALUEIDEN KOHDELUETTELO

Tässä luettelaa maakunnallisesti tärkeät lintualueet perusteluineen. Kohteen nimen jälkeen on yksilöllinen aluekoodi, jolla kohteen rajausta on tunnistettavissa paikkatiedoista (Birdlife Suomen IBA-tietokanta). Lisäksi ilmoitetaan lintualueen rajausta vastaava pinta-ala.

Suluissa ilmoitettu luku kuvaa, monenko lajin osalta kriteeri täyttyi kysymyksellä kohteella. Luku kertaantuu, jos lajia tavataan samalla kohteella merkittävästi sekä keväin että syksyin.

Valintaperustelajien perässä suluissa mainitut luvut kertovat levähtävien yksilöiden määrän, esimerkiksi *kevätle-vähdysalue: tavi* (250–400). Vaihteluvälin suurempi luku on se levähtävien lukumäärä, joka on laskettu kohteelta vähintään kahtena kautena tarkastelujakson aikana. Esimerkiksi kohteella x on keväällä 2012 havaittu 400 tavia ja keväällä 2016 580 tavia, jolloin korkein suluissa esitetty määrä on ylittynyt siis vähintään kahtena kautena. Koska säännöllisyyteen vaaditaan myös merkkejä viihtymisestä muinakin vuosina, on vaihteluvälin pienempi luku yhden kau-

den maksimi joltain muulta vuodelta, esimerkiksi tavi 250 keväällä 2014.

Kohteet ovat aakkosellisessa järjestyksessä, ensin sijaintikuntien mukaan lajiteltuna.

1. **Espoo, Helsinki, Sipoo: Espoon-Helsingin matalikot;** 210793; 117 km²; (2); on pääkaupunkiseudun edustan merialueilla sijaitseva tärkeä aluekokonaisuus, joka koostuu yhdeksästä erillisestä osa-alueesta. Nämä matalikot ovat erittäin tärkeitä Suomenlahdella levähtäville ja talvehtiville alleille. Aluerajaukset koskevat alle 20 metrin syvyyisiä matalikkoalueita, jotka oletettavasti ovat tärkeimpiä ruokailualueita. Suomenlahdella levähtävien allien yöpymisalueet saattavat sijaita näistä erillään kaukanakin ulkomerellä. Syys- ja talvikaudella alueella tavataan säännöllisesti yli 10 000 allieksilön kerääntymiä (huippuvuotena yli 25 000 yksilöä). Lisäksi alueella on ilmeisesti merkitystä myös kevätaikaisena levähdysalueena. *Suojelutoimenpiteet:* merenpohjaa koskevan maankäytön (tuulivoima, soranotto yms.) ohjaaminen toisaalle.

Kevätlevähdysalue: alli 3 000–5 000.

Syyslevähdysalue: alli 10 000–24 000.

2. **Espoo, Espoonlahti;** 210097; 4,39 km²; (2); on maakunnallisesti arvokas levähdysalue isokoskelolle ja punasotkalle. Alue muodostuu rehevän ja matalan merenlahden pohjukasta, jonka rantoja reunustaa ruovikkovyöhyke. Suurin osa rannoista on rakennettu, minkä seurauksena alueen linnustoarvot ovat pudonneet rajusti. Alueen pohjoisosassa on vielä miltei luonnontilassa säilyneitä ranta-alueita lehtoineen ja niittyineen. *Suojelutoimenpiteet:* Utusta ei kaavoiteta enää rannoille, laskujokien valuma-alueiden ravinnetaseisiin puuttuminen, mm. ravinteiden pidätys välikosteikoilla. *Kevätlevähdysalue:* punasotka >14, isokoskelo 400–500.
3. **Espoo, Helsinki: Iso-Huopalahti;** 210093; 1,02 km²; (3); on yksi Uudenmaan tärkeimmistä meriharakan syyslevähdysalueista ja lapasorsan kevätlevähdysalueista. Lisäksi kohteella on potentiaalisia arvoja muille puolisukeltajasorsille ja kahlaajille.

Kohde lasketaan usein samaan kokonaisuuteen Laajalahden kanssa. *Suojelutoimenpiteet*: mm. ruderaattialueiden säilyttäminen avoimena, Mätäjoen ravinnehallinta. *Kevätlevähdysalue*: lapasorsa >30, pikkulokki >90. *Syyslevähdysalue*: meriharakka 40–50.

- Espoo, Laajalahti**; 210103; 3,23 km²; (38); on matala, ruovikoitunut merenlahti, jota reunustavat rantaniityt ja -luhdat sekä rehevät lehdot. Alueen arvo on selvästi palautunut hoitotoimenpiteiden myötä 2000-luvun loppua kohti, ja kohde onkin yksi monipuolisimmista levähdysalueista Uudellamaalla. *Suojelutoimenpiteet*: nykyisten hoitokäytäntöjen ylläpito. Ympäröivä maankäyttö ei saisi nakertaa enää reunoja. *Kevätlevähdysalue*: valkuposkihanhi 400–1 600, harmaasorsa 10–20, heinätavi 5–6, punasotka >15, uivelo 60–70, isokoskelo 400–650, tylli 30–40, pikkutylli >20, lapinsirri 24–45, jänkäsirriäinen 30–60, taivaanvuohi 50–75, mustaviklo 30–45, liro 250–370, naurulokki 500–750, räyskä >20. *Syyslevähdysalue*: valkuposkihanhi 5 000–7 000, haapana 600–1 200, harmaasorsa 150–200, tavi 500–700, jouhisorsa 30–60, heinätavi 4–9, lapasorsa 60–90, telkkä 650–900, nokikana >250, tylli 70–100, töyhtöhyppä 350–470, lapinsirri 10–20, pikkusirri 8–10, suosirri 120–240, jänkäsirriäinen >5, suokukko >140, taivaanvuohi 100–150, mustaviklo 20–35, valkoviklo 20–40, liro 350–550, rantasipi >15, naurulokki >250, räyskä 20–40.

- Espoo, Matalajärvi**; 210094; 1,13 km²; (7); on nimensä mukaisesti kauttaaltaan hyvin matala, syvimmilläänkin vain 2–3 metrin syvyinen. Järvi on madaltunut valuma-alueelta saapuvan kiintoaineen sekä ravinnekuormituksen vuoksi ja on ilman hoitotoimia vaarassa umpeutua suoksi muutamassa vuosikymmenessä. Järven eliöyhteisö on korkeasta ravinnekuormituksesta huolimatta erittäin monimuotoinen, sillä lähdevesivaikutus pitää vettä suhteellisen kirkkaana ja hapekkaana ja on pelastanut järven pohjaeliöstön kuolemalta. Linnustoarvot keskittyvät syyskauteen, levähtävä linnusto on monipuolinen ja runsas. Matala-

järvellä on merkitystä myös uhanalaisten kasvien kasvupaikkana sekä soiden- ja lehtojensuojalalueena. *Suojelutoimenpiteet*: valuma-alueelta saapuvien ravinteiden ja kiintoaineksen merkittävä vähentäminen. *Syyslevähdysalue*: laulujoutsen 150–250, metsähanhi 80–160, haapana 1 000 – 2 400, harmaasorsa 160–400, uivelo >50, silkkiuikku 90–100, nokikana 250–280.

- Espoo, Suomenoja**; 210239; 0,55 km²; (6); on rehevöitynyt, puhdistamon varalaskualtaaksi padottu merenlahti yhdessä lahden entisten niittyjen ja luhtien kanssa. Lahteen aikanaan laskenut Finnoonjoen uoma on muutettu ja pengerrytetty kiertämään altaan ohi. Osa alavista niityistä ja luhdista on tuhottu maantäyttöjen myötä 1960–70-luvuilla (nykyinen länsipuolen ruderaatti). Alueen merkitys perustuu ensisijaisesti pesivään vesilinnustoon, mutta tämä raportti tarkastelee vain levähtäviä lintuja. Monet sorsat uittavat poikueita altaalle kauempaa keskikesällä. Alueen rajausten perusteista on kattava selvitys (Lammi & Nironen 2010). *Suojelutoimenpiteet*: Luonnonsuojelulainojalla on perustettava suojelualue. Luhtaniittyä on ennallistettava heikentämällä joen pengertä, niittämällä ja laajentamalla laidunta. Matalat sähköjohdot on poistettava alueelta. Esteetön yhteys merelle on turvattava, sekä lentämistä että poikueiden uittamista mereltä lammelle silmällä pitäen. Altaan veden tulee säilyä makeana, kalattomana ja mahdollisimman kirkkaana, liiallinen umpeenkasvu on estettävä. *Kevätlevähdysalue*: harmaasorsa 20–30, lapasorsa >35, punasotka 40–60, *Syyslevähdysalue*: harmaasorsa 150–270, lapasorsa 60–100, punasotka 40–70.

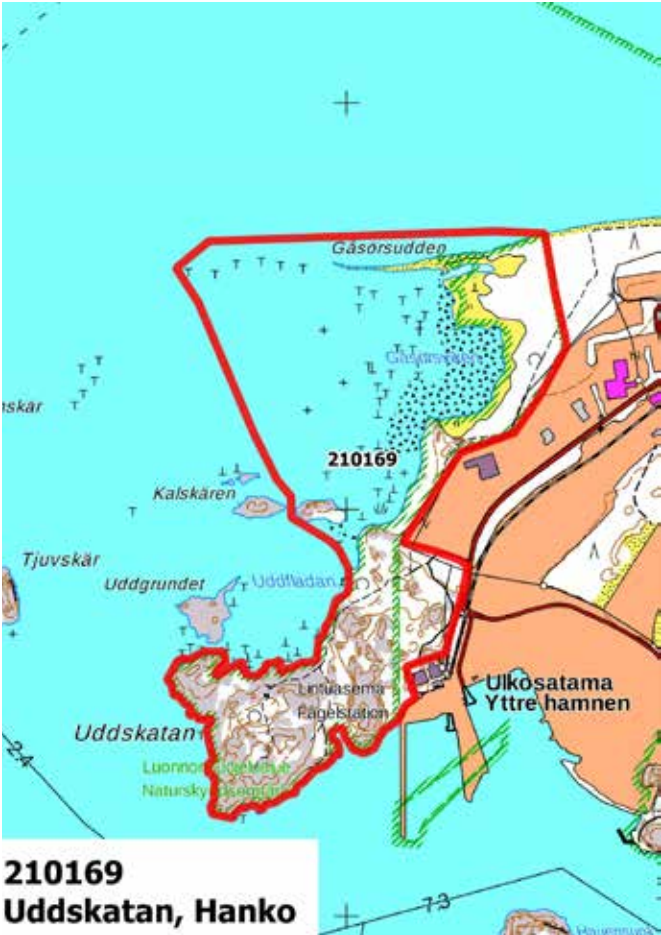
- Hanko, Hangon etelälahdet**; 210180; 9,05 km²; (16); on monimuotoinen, matalien merenlahtien, fladojen, rantaniittyjen, hietikoiden ja kivikoiden mosaiikki Hankoniemen etelälaidalla. Niemien väliin ja sisäpuolelle jää matalia lahtia, joista osa on kurotumassa merestä erilleen fladoina ja glo-järvinä. Alueella on alavia rantaniittyjä, joiden kasvilli-

suus on hyvin edustava ja joilla elää harvinaisia hyönteislajeja. Uudemaan mittakaavassa harvinaiset matalat hiekkapohjat ovat täällä kalojen, erityisesti kampelan tärkeitä poikastuottoalueita. On tärkeä levähdysalue vesi- ja kahlaajalinnustolle. *Suojelutoimenpiteet*: Rantaniittyjen ennallistaminen ja ylläpito. *Kevätlevähdysalue*: kyhmyjoutsen 100–200, punasotka >16, telkkä, 300–450, meriharakka >60, tylli 40–80, suosirri >100, jänkäsirriäinen >12, valkoviklo >20. *Syyslevähdysalue*: 130–220, tukkasotka 1 000–1 700, lapasotka 40–50, meriharakka >40, tylli 50–80, pikkusirri >5, suosirri 250–400, jänkäsirriäinen >5, mustaviklo 20–30, valkoviklo >25.

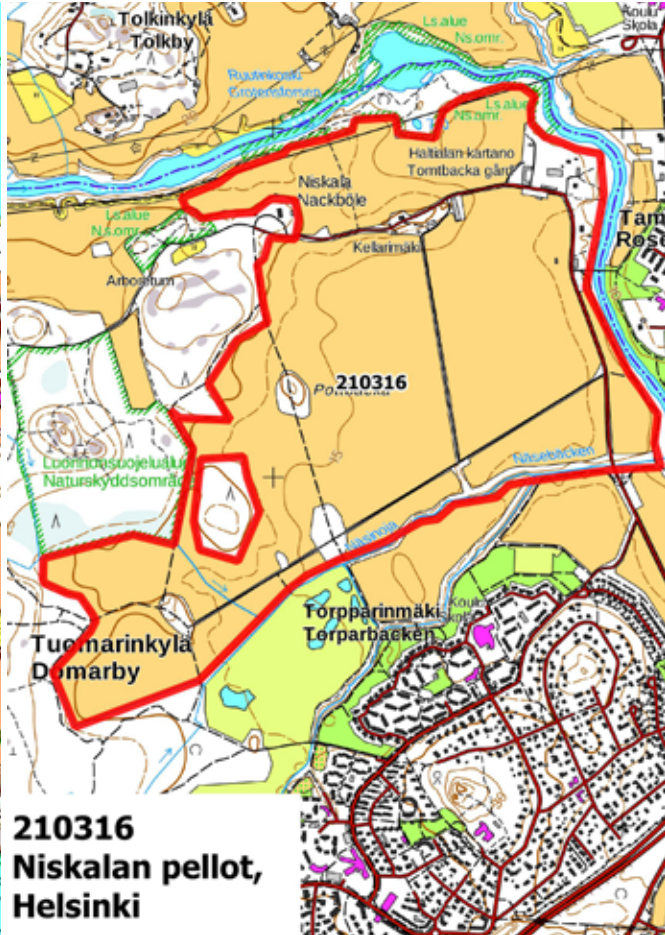
- Hanko, Hangon läntinen saaristo**; 210175; 110,1 km²; (5); edustaa Salpausselän sekä vedenpäällistä että vedenalaista luontoa. Hiekkapohjan laajuus on merkittävä Suomen rannikkoalueeksi. Maantieteellisen sijaintinsa vuoksi alue on Suomen tärkeimpiä muuttolintuväyliä. Alue jäätyy Uudenmaan merialueista usein viimeisimpänä, jos ollenkaan, ja kohteen merkitys levähtäjille korostuu kovina talvina. *Suojelutoimenpiteet*: laittomien öljypäästöjen estäminen ja valvonta. *Kevätlevähdysalue*: kyhmyjoutsen 120–300, telkkä 300–500. *Syyslevähdysalue*: kyhmyjoutsen 120–240, lapasotka >30, merimetso 1 000–1 600.

- Hanko, Kemiönsaari: Hangon läntisen selkä**; 210729; 104,51 km² (2); on laaja selkävesi ulkosaaristovyöhykkeen reunoilla Kemiönsaaren ja Hangon kuntien rajoilla. Alue on kauttaaltaan hyvin matala ja on yksi Suomenlahden tärkeimmistä haahkojen levähdysalueista, toimien mm. sulkasatoalueena kesäisin. *Suojelutoimenpiteet*: laittomien öljypäästöjen estäminen, merenpohjaa koskevan maankäytön (tuulivoima, soranotto yms.) ohjaaminen muualle. *Kevätlevähdysalue*: haahka 6 000–10 000. *Syyslevähdysalue*: haahka 10 000–21 000.

- Hanko, Hankoniemen lounainen matalikko**; 210730; 83,91 km²; (2); on hyvin laaja, yhtenäinen ulkomeren matalikkoalue Hankoniemen lou-

210169
Uddskatan, Hanko

210316
Niskalan pellot, Helsinki

naispuolella. Maa-alueesta rajauksen sisälle jää vain pikkukareja. Alue on tärkeä keväällä ja erityisesti syksyllä levähtäville alleille. Alueen rajaukseen on otettu matalat, pääosin alle 20m syvät vesialueet. *Suojelutoimenpiteet*: laittomien öljypäästöjen ehkäiseminen, merenpohjaa koskevan maankäytön (tuulivoima, soranotto yms.) ohjaaminen toisaalle. *Kevätlevähdysalue*: alli 3 000–4 000. *Syyslevähdysalue*: alli 10 000–26 000.

- Hanko, Uddskatan**; 210169; 0,73 km²; (10); on Hankoniemen uloin kärki tärkeän muuttoreitin varrella; Hankoniemen kärki ohjaa muuttoa keväällä ja kerää pullonkaulan tavoin mantereelta saapuvaa muuttoa syksyllä. Uddskatanilla toimii Tringan ylläpitämä Hangon lintuasema, jolta suoritettava vakiohavainnointi on tuottanut tärkeää aineistoa myös tämän raportin tuloksiin. Uddskatanilla sijaitsevat Gåsörsudden ja Gåsörsviken ovat levähtävälle linnustolle erityisen tärkeitä. *Suojelutoimenpiteet*: rantaniityt on pidettävä avoimina, laidunnuksen palauttami-

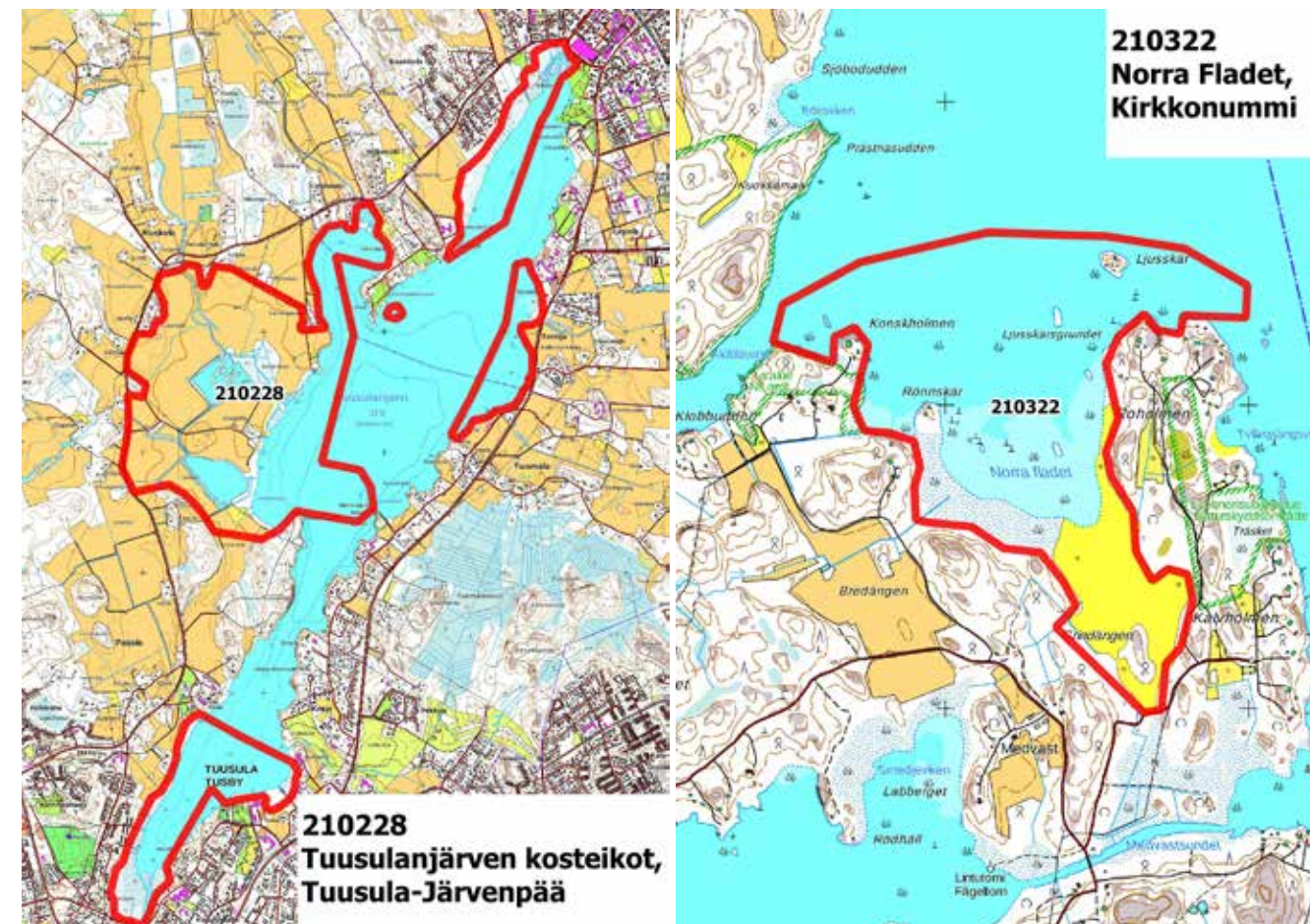
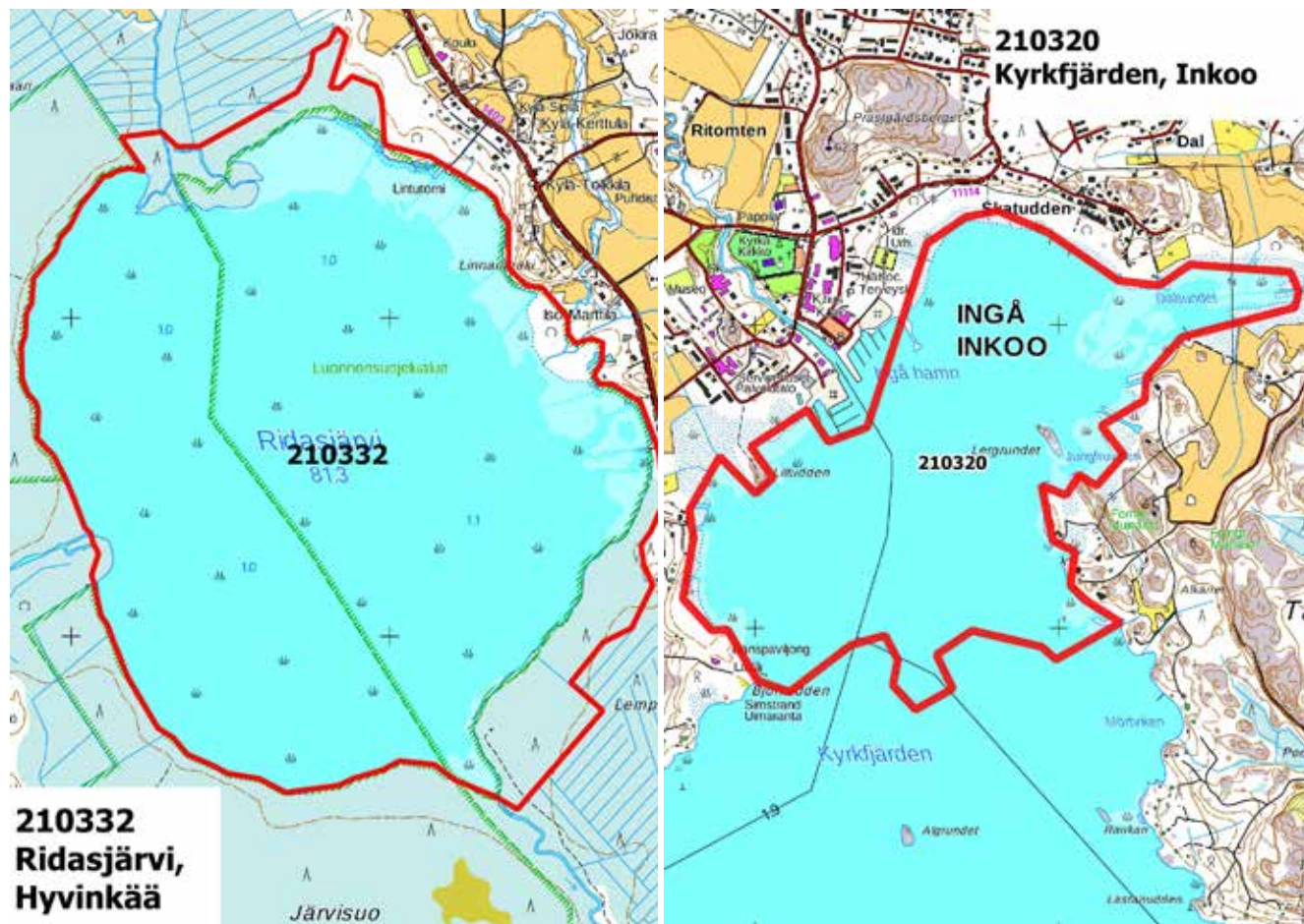
nen alueelle (ylämaankarja). *Kevätlevähdysalue*: lapasorsa >30, meriharakka 140–180, tylli >40, suosirri >50, valkoviklo 25. *Syyslevähdysalue*: meriharakka >40, tylli >50, suosirri >120, valkoviklo 20–50, rantasipi >15.

- Helsinki, Kissalampi–Suurlahti**; 210537; 2,05 km²; (2) Suurlahden alue on silkkiuikun tärkein syksyinen kerääntymäalue. Lisäksi kohteella on tärkeitä pesimälinnustollisia arvoja, ja Suurlahdella on potentiaalia muunkin kosteikkolajiston tärkeänä kerääntymisalueena. Osa alueesta pysyy avoimena Santahaminan varuskunta-alueen ammustojen ansiosta. *Syyslevähdysalue*: tukkakoskelo >35, silkkiuikku 110–150.

- Helsinki, Niskalan pellot**; 210316; 1,45 km²; (2); on Vantaanjokivarren vanhaa agraarikulttuurimaisemaa. Helsingin kaupungille kuuluvat pellot ovat luomuviljelyssä. Alueella on monipuolisen viljelyn lisäksi paljon sänkeä (suorakylvöä), syysviljoja ja laidunta. Kohdetta reunustavat monenlaiset metsät, kuten Haltialan

aarnialue ja Vantaanjoen pensaikkoiset reunat. Lisäksi kaksi tilakeskusta pihapiireineen monipuolistavat muuta linnustoa. *Kevätlevähdysalue*: kalalokki >750. *Syyslevähdysalue*: suokukko >330.

- Helsinki, Viikki–Vanhankaupunginlahti**; 210101; 7,29 km²; (35); on laaja ruovikkoinen merenlahti ympäröivine lehtoineen ja peltoineen Vantaanjoen suistossa. Lahtea hallitsevat laajat järviruokokasvustot. Reunametsät ovat reheviä tervalepäluitia. Kosteikko rajoittuu koillisessa Viikin peltoihin ja Koetilaan. Alue on ison pinta-alansa vuoksi maakunnan merkittävimpiä kosteikkoja, mutta sen arvot ovat merkittävästi heikentyneet 1930-luvun jälkeen. Kunnostukset ovat jonkin verran palauttaneet alueen arvoja. Viikin pellot keräävät ruokailemaan mm. valkuposkihanhia ja töyhtöhyyppiä ja ovat siten olennainen osa kokonaisuutta. Arvokkaasta peltokokonaisuudesta osa, Taka-Viikin pelot on liki kokonaan hävitetty rakentamalla. *Suojelutoimenpiteet*: Lahteen

laskevan Vantaanjoen valuma-alueen mittava vesistösuojeluhanke tarvitaan veden sameuden hillitsemiseksi. Petokalojen suojele lähialueilla kirkastaisi todennäköisesti myös vesistöjä (Eriksson ym. 2009). Muita ennallistamis- ja hoitokäytäntöjä on jatkettava hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti. Säilyneet pellot on säilytettävä peltolina. Voimalinja on siirrettävä maan alle kaapeliksi. *Kevätlevähdysalue:* valkoposkikhanhi 1 000–3 000, harmaasorsa 10–15, tavi 300–550, sinisorsa 400–600, 5–7, silkkiuikku >120, tylli >40, pikkutylli >20, lapinsirri 25–35, jänkäsirriäinen 15–30, taivaanvuohi 50–75, kuovi 60–100, mustaviklo 30–45, liro 300–500, rantasipi >15, naurulokki 400–700, kalalokki >650, räyskä >20. *Syyslevähdysalue:* valkoposkikhanhi 4 000–10 000, haapana 500–900, tavi 500–750, jouhisorsa 20–40, heinätavi 4–7, lapasorsa 60–100, punasotka 20–24, töyhtöhyppä 600–800, lapinsirri >8, pikkusirri >5, suosirri >110, suokukko 360–600, taivaanvuohi 100–300, mustaviklo >23, liro 150–170, naurulokki >250, räyskä >20.

15. Hyvinkää, Kytäjän–Livinkylän pelto; 210304; 3,07 km²; (8); on entistä soista ja Kytäjoen luhdistu kuivattu peltokokonaisuus, joka käsittää kolme osa-aluetta: Neitsytmäen ympäristön pellot, Livinkylän pellot ja Isosuon suopellot. Kaikki osa-alueet sijoittuvat jokien ympärille tai viereen. Rauhallisuutensa ja kenties suoalkuperänsä vuoksi alueella levähtää toisaalla pesiviä suolintuja: kurkia, metsähanhia, laulujoutsenia ja kapustarintoja. Keväällä alueella levähtää merkittäviä määriä monenlaisia lintuja. Syyskaudella alue on maakunnallisesti arvokas lähinnä laulujoutsenelle, mutta muista lajeista levähtää liki maakunnallisesti merkittäviä määriä. *Suojelutoimenpiteet:* joen kohtuullisen tulvimisen salliminen ja laajojen pientareiden perustaminen maatalouden erityisympäristötuen turvin. Myös riistapellot sopivat alueelle. *Kevätlevähdysalue:* laulujoutsen 150–250, metsähanhi 550–2 700, tundrahanhi 400–1 300, tavi 300–450, kurki 120–130, kapustarinta >320, liro 300–630. *Syyslevähdysalue:* laulujoutsen 150–300.

16. Hyvinkää, Ridasjärvi; 210332; 3,22 km²; (7); on reheväkko, soiden ympäröimä järvi Pohjois-Uudellamaalla. Kokoonsa nähden Ridasjärvi kerää nykyään yllättävän vähän levähtäjiä, mutta alueella on edelleen arvoja tärkeänä levähdysalueena. *Suojelutoimenpiteet:* lähialueen voimalinjat on maakaapeloitava tai siirrettävä pois. Järvi edellyttäisi erittäin laajan kunnostushankkeen. Osa järvi-alueesta on rauhoitettava metsästykseltä ja kalastukselta. *Kevätlevähdysalue:* laulujoutsen 150–300, tundrahanhi 150–300, haapana 150–260, jouhisorsa 30–40, punasotka 15–22, jänkäsirriäinen >30. *Syyslevähdysalue:* töyhtöhyppä >200.

17. Inkoo, Kyrkfjärden; 210320; 1,52 km²; (1); on tukkasotkalle Uudenmaan tärkein syyslevähdysalue. Kuten vuoden 2011 raportissa spekuloi, kohteen merkitys saattaa korostua talvien lämmetessä. Sotkille on tyypillistä pohjaeläiden yliharvennus, jolloin eri paikkojen merkitys voi vaihdella vuosien välillä

(De Leeuw 1999, Werner ym. 2005). *Suojelutoimenpiteet:* rauhallisuuden ylläpito, veneilyn ohjaaminen muualle. *Syyslevähdysalue:* tukkasotka 1 000–2 000.

18. Inkoo, Torbackaviken; 210317; 3,84 km²; (3); on mustakurkku-uikun keväinen levähdyslahti, toistakymmentä yksilöä vuosittain. Laji on havaittu siellä myös loppusyksystä. Pesimähavaintoja ei toistaiseksi ole. Lajin vakiintuneita levähdyspaikkoja pesimäalueiden ulkopuolella ei juurikaan Suomessa tunneta, joten kohde on perusteltua pitää ainakin maakunnallisesti merkittävänä. Lahdella on ajoittain satoja muita vesilintuja, erityisesti telkkiä. Lahteen ei laske merkittäviä vesistöjä, jotka olisivat saastuttaneet aluetta pilalle. *Kevätlevähdysalue:* telkki 1 700–4 500, mustakurkku-uikku 10–16. *Syyslevähdysalue:* silkkiuikku 80–120.

19. Inkoo, Innanbäckin pellot (W); 211189; 1,31 km²; (1); on eteläisessä Inkoossa sijaitseva peltoaluekokonaisuus. Innanbäck on merihanhen

tärkein keväinen kerääntymisalue Uudellamaalla, lisäksi alueella on paljon potentiaalia hanhien ja joutsenten tärkeänä kevätlevähdysalueena, sillä määrät ovat kasvaneet viime vuosina. *Kevätlevähdysalue:* merihanhi 60–100.

20. Inkoo, Raasepori: Sadelnin & Svartbådanin matalikot; 211205; 15,85 km²; (3); on Tammisaaren saaristoalueen kaakkoisosassa sijaitseva, kahden matalikkoalueen kokonaisuus (Sadelnin matalikko 210736 ja Svartbådanin matalikko 210735). Kohde on härkälinnulle Uudenmaan tärkein kevätlevähdysalue. Lisäksi alueella on merkitystä myös allin levähdysalueena muiden seudun matalikkojen tavoin. *Suojelutoimenpiteet:* merenpohjaa koskevan maankäytön (tuulivoima, soranotto yms.) ohjaaminen toisaalle. Öljypäästöjen ehkäiseminen. *Kevätlevähdysalue:* alli 3 000–8 000. *Syyslevähdysalue:* alli > 4 000, härkälintu 80–150.

21. Tuusula, Järvenpää: Tuusulanjärven kosteikot; 210228; 5,5 km²; (3);

on Järvenpään ja Tuusulan taajamien välissä olevan rehevän järven ranta-kosteikkoja. Rajauksessa ovat mukana linnustollisesti arvokaimmat luhtarannat ja laajat ruovikot, joitakin rantametsäalueita sekä järven itäpuoleiset, keväiset tulvapellot. Alueelle on rajattu lisäksi pari ravinnehallintakosteikkoo. Alueen arvot nousivat kohisten Life-kunnostusten myötä, ja alueellinen lintutieteellinen yhdistys on kunnostunut kohdetta vuosittain. Kohde on Uudenmaan tärkeimpiä pikkulokin ja rantasipin kerääntymäalueita, lisäksi mm. valkoposkikhanhien suokukkojen, mustaviklojen ja valkoviklojen määrät ovat lähellä maakunnan parhaimmistoa. *Suojelutoimenpiteet:* rehevöitymisen hillitseminen, luh-tien ennallistaminen, pesimäsaarten pitäminen avoimina. *Kevätlevähdysalue:* valkoposkikhanhi 400–1 000, rantasipi >15, pikkulokki >150.

22. Kirkkonummi, Inkoo: Sommarnin, Kallbådanin, Söderskärin ja Mäkiluodon matalikot; 210324; 42 km²; (3); on havaintojen valossa vakiintunut ja

valtakunnallisestikin merkittävä kerääntymäalue allille. Kohde sivuaa ja on osittain päällekkäinen kohteen *Kirkkonummen saaristo* kanssa. Alue koostuu neljästä eri osa-alueesta, kaikki ulkomeren matalikkoja, ja alueen rajaukseen on otettu pääosin alle 20m syvät vesialueet. Alue on Uudenmaan tärkein allien levähdysalue, jossa on parhaimpina vuosina levähtänyt yli 70 000 allia. Kaikilla yksittäisillä osa-alueilla on havaittu tuhansien yksilöiden kertymiä. *Suojelutoimenpiteet*: merenpohjaa koskevan maankäytön (tuulivoima, soranotto yms.) ohjaaminen toisaalle. Öljypäästöjen ehkäiseminen. *Kevätlevähdysalue*: haahka 5 000–9 000. *Syyslevähdysalue*: haahka 5 000–7 000, alli 30 000–70 000.

23. Kirkkonummi, Norra Fladet; 210322; 1,08 km²; (3); on rehevä merenlahti, jonka ominaispiirteinä on ruovikon ohessa laajahko, kostea rantaniitty, joka kerää muutolla kahlaajia. Merenlahti ja sen edusta kerää myös sorsalintuja ja on uivelon tärkeimpiä kevätlevähdysalueita Uudellamaalla.

Suojelutoimenpiteet: laidunnus ja niitto. *Kevätlevähdysalue*: silkkiuikku 120–150, uivelo 70–80. *Syyslevähdysalue*: liro >160.

24. Kirkkonummi, Saltfjärdenin seutu; 210326; 4,26 km²; (10); on kosteikon ja ympäröivien peltojen yhdistelmä. Kokonaisuuteen kuuluvat Saltfjärden sekä Mattbyn, Gunnarsbyn ja Estbyn kausittain tulvivia peltoja. Alueesta on muodostunut Uudenmaan tärkeimpiä hanhien syyslepäilyalueita, lisäksi se kerää puolisukeltajasorsia ja kurkia. *Suojelutoimenpiteet*: maatalouden erityisympäristötuen alueita on perustettava mahdollisimman paljon. *Kevätlevähdysalue*: taivaanvuohi 50–100, kuovi 60–100, liro 280–480, *Syyslevähdysalue*: metsähanhi 300–400, valkuposkihanhi 4 000–7 000, tavi >600, sinisorsa 500–700, 500–700, töyhtöhyppä >250, suokukko >230.

25. Kirkkonummi, Vitträsk; 210327; 4,5 km²; (2); on kohtalaisen syvä järvi (>20m) Uudenmaan oloissa. Vitträsk on sekä tukkakoskelon että

kuikan tärkein syksyinen kerääntymäalue Uudellamaalla. *Suojelutoimenpiteet*: asianmukaiset vesienhoito- ja metsänhoitosuunnitelmat, jossa estetään vesistöjen rehevöitymistä ja muita fysikaalis-kemiallisia muutoksia. *Syyslevähdysalue*: tukkakoskelo 30–40, kuikka >70.

26. Lohja, Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi; 210302; 2,91 km²; (11); on pellon ja järvenlahden yhdistelmä. Hyvelänjärvi on keväisin tulviva kosteikko, joka on kuivatun järven pohjaa. Kevättulvan aikaan se on erinomainen vesilintujen ja kahlaajien levähdyspaikka. Läheinen Pitkäjärven eteläosa on tärkeä vaihtoehtoinen levähdyspaikka häirinnän sattuessa. Pitkäjärven merkitys on tärkein alkukevällä, jolloin paikalla yleensä tavataan seudun ensimmäiset vesilinnut. Joinakin vuosina tavataan isoja joutsenkerääntymiä. Kohde on keväiseltä linnustoltaan hyvin monipuolinen ja on tarkastelujaksolla ainoa säännöllinen pikkujoutsenen levähdysalue. *Suojelutoimenpiteet*: kevättulvinnan mahdollistaminen

alavimmilla pelloilla. *Kevätlevähdysalue*: pikkujoutsen >5, laulujoutsen 150–300, metsähanhi 500–1 600, tundrahamhi 500–1 000, tavi 300–500, sinisorsa 550–700, jouhisorsa 30–40, lapinsirri >20, suokukko 170–300, valkoviklo 35–60. *Syyslevähdysalue*: laulujoutsen 150–330.

27. Lohja, Karjalohjanselkä; 211190; (1); on kaakkurin tärkein syksyinen kerääntymäalue Uudellamaalla. Alueella on ollut suurta merkitystä kaakkurille vähintään 1940-luvulta lähtien. Alueella on myös varsin hyvin kuikkia. *Suojelutoimenpiteet*: asianmukaiset vesienhoito- ja metsänhoitosuunnitelmat, jossa estetään vesistöjen rehevöitymistä ja muita fysikaalis-kemiallisia muutoksia. *Syyslevähdysalue*: kaakkuri >20.

28. Lohja, Kärkelänjoki; 210070; 0,1 km² – viivamainen kohde; (1); on koskikaran talvehtimisalueena (>7 yksilöä) toimiva kirkasvetinen joki Karjalohjan ja Kiskon rajalla. Koskikara on myös pesinyt alueella 2000-luvulla. Joessa on kaksi patoa

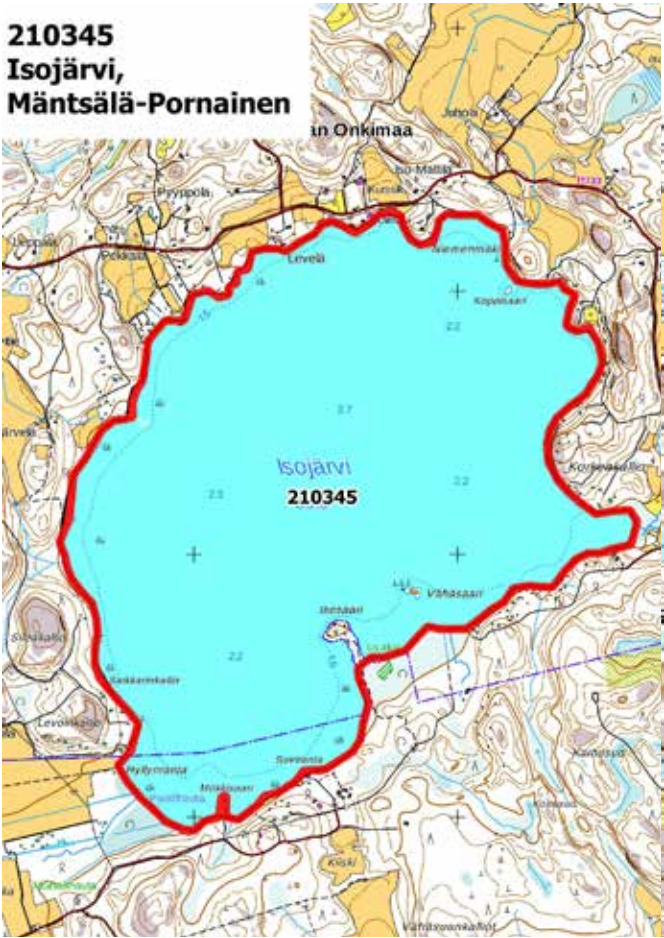
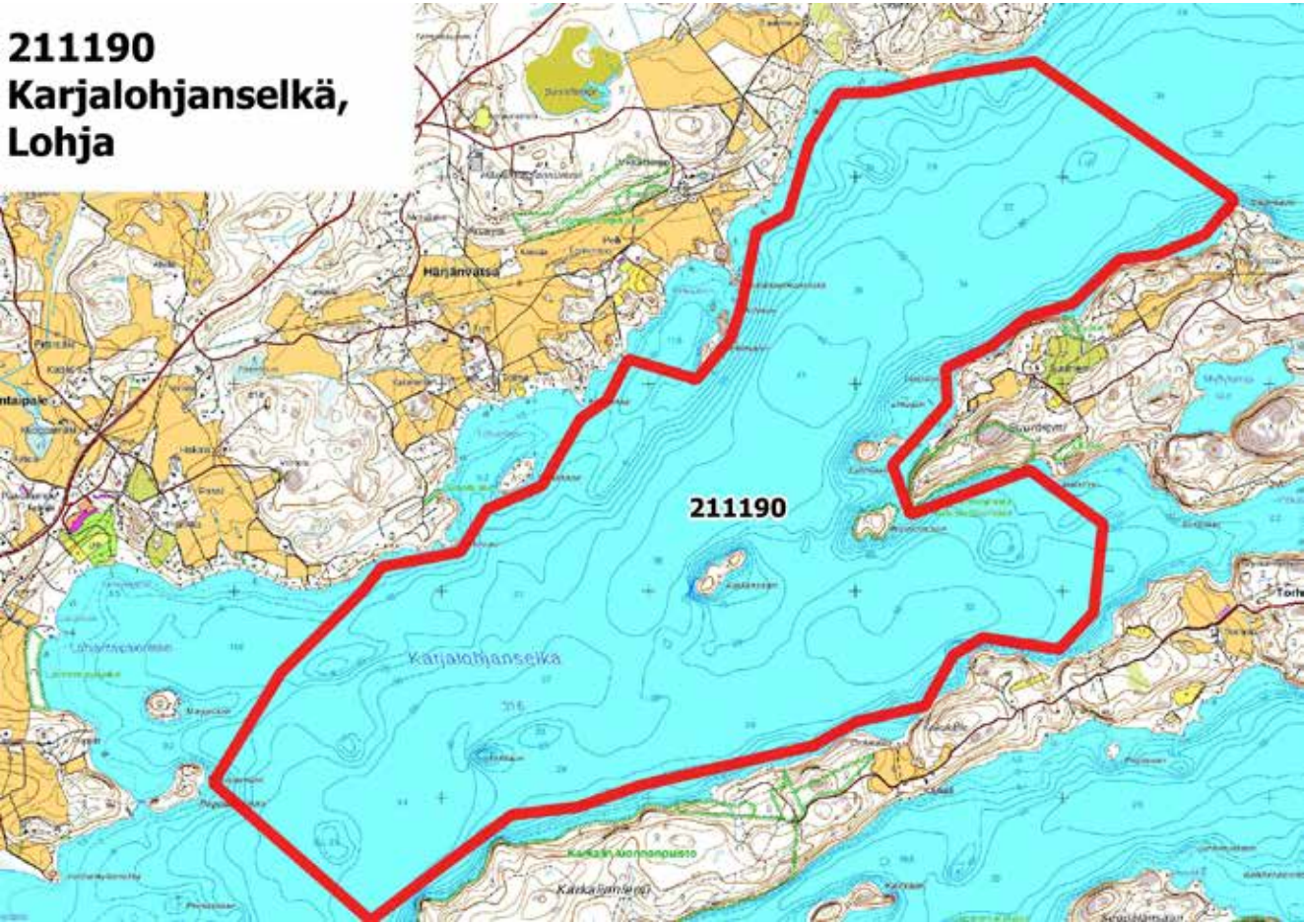
patoaltainen. Patojen alapuolella on komeat, kivikkoiset Saukonkoski ja Kärkelänkoski. Yläkoskessa on käytöstä poistettu pieni sähkövoimala ja siihen johtava puinen vesiputki. Joen varren puusto on osin vanhaa lehtipuustoa kolopuineen. Koskien välillä sijaitsee n. 300 metrin pituinen patoallas. *Suojelutoimenpiteet*: Tasainen ja riittävä virtaama, jolloin ravintoeläimet voivat hyvin läpi vuoden. Veden yleisen laadun parantaminen yläpuolisilla valuma-alueilla, mm. metsä- ja suo-ojitusten tukkiminen siellä, missä siitä ei ole suurta haittaa sekä ojitusten yhteydessä perustettavat kiintoaineksen laskeutusaltaat ja ravinnepidätyskosteikot.

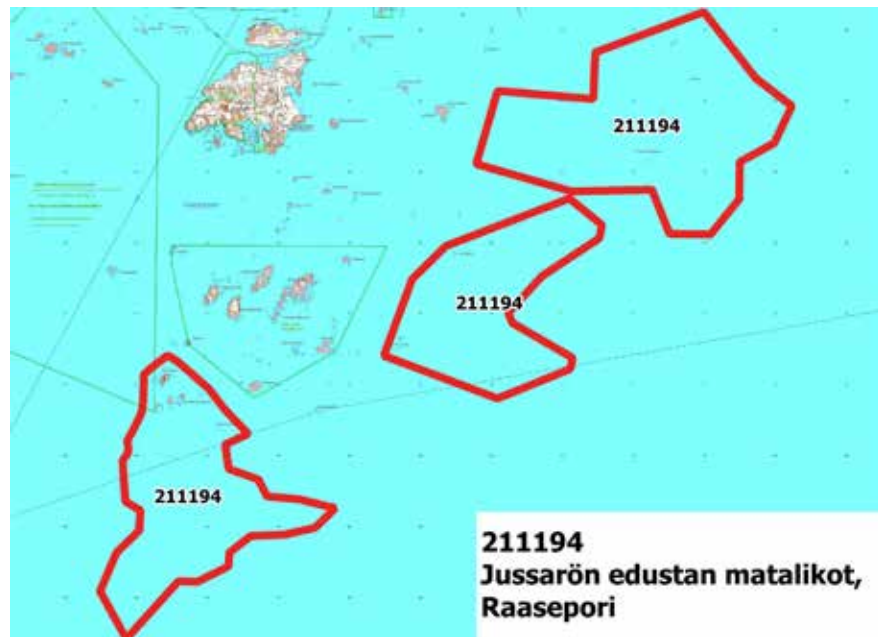
29. Mäntsälä, Pornainen: Isojärvi; 210345; 3,11 km²; (2); on säännöllinen sukeltajasorsien levähdysalue. Järvi on profiililtaan hyvin matala, keskisyvyys on vain 1,5 m, ja sen valuma-alueella harjoitetaan intensiivistä maataloutta. *Suojelutoimenpiteet*: Valuma-alueella olevien vesistöjen vedenlaadun parantaminen. *Syyslevähdysalue*: lapasotka 20–26, uivelo >50.

30. Nurmijärvi, Lepsämän Isoniittu; 211186; 1,29 km²; (6); on tulvaherkkä peltoalue Lepsämäjoen varrella. Levähtävä linnusto on monipuolista. Keväällä kohde on tärkeä niin hanhille, puolisukeltaajille ja kahlaajille, syksyisin pellot keräävät suuriakin joutsenparvia. *Kevätlevähdysalue*: metsähanhi 550–2 200, jouhisorsa 30–40, töyhtöhyppä >370, suokukko 180–240, valkoviklo 40–70. *Syyslevähdysalue*: laulujoutsen 150–300.

31. Nurmijärvi, Nurmijärvi; 211187; 2,17 km²; (2); on tärkeä levähdysalue niin kahlaajille kuin puolisukeltajasorsille, aineistosta erottuvat erityisesti naurulokkien ja valkoviklojen korkeat kerääntymät. Kohde on Nurmijärven keskiössä, viljelymaaksi raihattu ja laskettu järvi, jota lisäksi pidetään kuivana pumppaamalla. Alue on tärkeä levähdysalue niin kahlaajille kuin puolisukeltajasorsille. *Kevätlevähdysalue*: valkoviklo 40–56, naurulokki >1 500.

32. Raasepori, Bölsviken–Bredviken; 210142; 0,39 km²; (2); on suojainen,

211194
Jussarön edustan matalikot, Raasepori

matala, yhtenäisen järviuokovyöhykkeen reunustama sisälahti Tammissaaren länsiosissa. *Suojelutoimenpiteet*: hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen. *Syyslevähdysalue*: kyhmyjoutsen 130–340, uivelo 70–90.

33. Raasepori, Degersjön; 211191; 5,35 km²; (2); on Pohjan järvialueeseen kuuluva järvi, joka kerää järvialueella pesiviä kuikkalintuja ruokailemaan laajalti. Järven rantaviivasta on suurin osa rakentamatonta, tehden siitä poikkeuksellisen rauhallisen ja erämaamaisen. *Suojelutoimenpiteet*: asianmukaiset vesienhoito- ja metsänhoitosuunnitelmat, jossa estetään vesistöjen rehevöitymistä ja muita fysikaalis-kemiallisia muutoksia. *Syyslevähdysalue*: kaakkuri > 15, kuikka >30.

34. Raasepori, Fiskars; 211192; 0,02 km²; (1); on Uudenmaan tärkeimpiä koskikaran talvisia kerääntymäalueita. *Suojelutoimenpiteet*: Tasainen ja riittävä virtaama, jolloin ravintoeläimet voivat hyvin läpi vuoden. Veden yleisen laadun parantaminen yläpuolisilla valuma-alueilla, mm. metsä- ja suo-ojitusten tukkiminen siellä missä siitä ei ole suurta haittaa sekä ojitusten yhteydessä perustettavat kiintoaineksen laskeutusaltat ja ravinnepidätyskosteikot. *Talvilevähdysalue*: koskikara >8.

35. Raasepori, Högbensjö; 211184; 3,12 km²; (2); on Uudenmaan tärkein isokoskelon syksyinen kerääntymäalue. Suurikokoinen järvi sijaitsee Inkoon ja Raaseporin rajalla. *Suojelutoimenpiteet*: asianmukaiset vesienhoito- ja metsänhoitosuunnitelmat, jossa estetään vesistöjen rehevöitymistä ja muita fysikaalis-kemiallisia muutoksia. *Syyslevähdysalue*: uivelo >50, isokoskelo >850.

36. Raasepori, Jussarön edustan matalikot; 211206; 17,3 km²; (1); on kolmesta matalikkoalueesta (Jussarön itäinen matalikko 210733, Jussarön läntinen matalikko 210734 ja Sundharunin matalikko 210732) koostuva kokonaisuus. Alueen rajaukseen on otettu matalat, pääosin alle 20m syvät vesialueet. *Suojelutoimenpiteet*: merenpohjaa koskevan maankäytön (tuulivoima, soranotto yms.) ohjaaminen toisaalle sekä öljypäästöjen ehkäiseminen. *Syyslevähdysalue*: alli 1 600–5 000.

37. Raasepori, Lämpträsket; 210219; 2,34 km²; (14); on Uudenmaan lintujärvien aatelista. Vesikasvillisuus on erittäin monipuolinen ja runsas: Suomen kolmanneksi arvokkain järvi vesikasvillisuuden perusteella. Järvi on tärkeä muuonainainen levähdysalue ja myös kosteikkolintujen pesimäalue. Järvi on matala ja sitä reunustavat lännessä ja idässä kapeat lehtimetsävyöt. Järven koillispuolella

on laajempi soistuva pensaikko- ja rantametsäalue. Lounaiskulmassa on umpeenkasvun seurauksena muusta järvestä irtautunut Lillträsket. *Suojelutoimenpiteet*: ravinteiden vähentäminen. *Kevätlevähdysalue*: kyhmyjoutsen 100–130, haapana 120–300, punasotka 10–15, tukkasotka 400–650, härkälintu >20, nokikana 100–130. *Syyslevähdysalue*: kyhmyjoutsen 250–300, laulujoutsen 150–300, merihanhi 1 500–2 500, haapana 600–900, jouhisorsa 30–40, heinätavi 4–7, uivelo >50, nokikana 400–580.

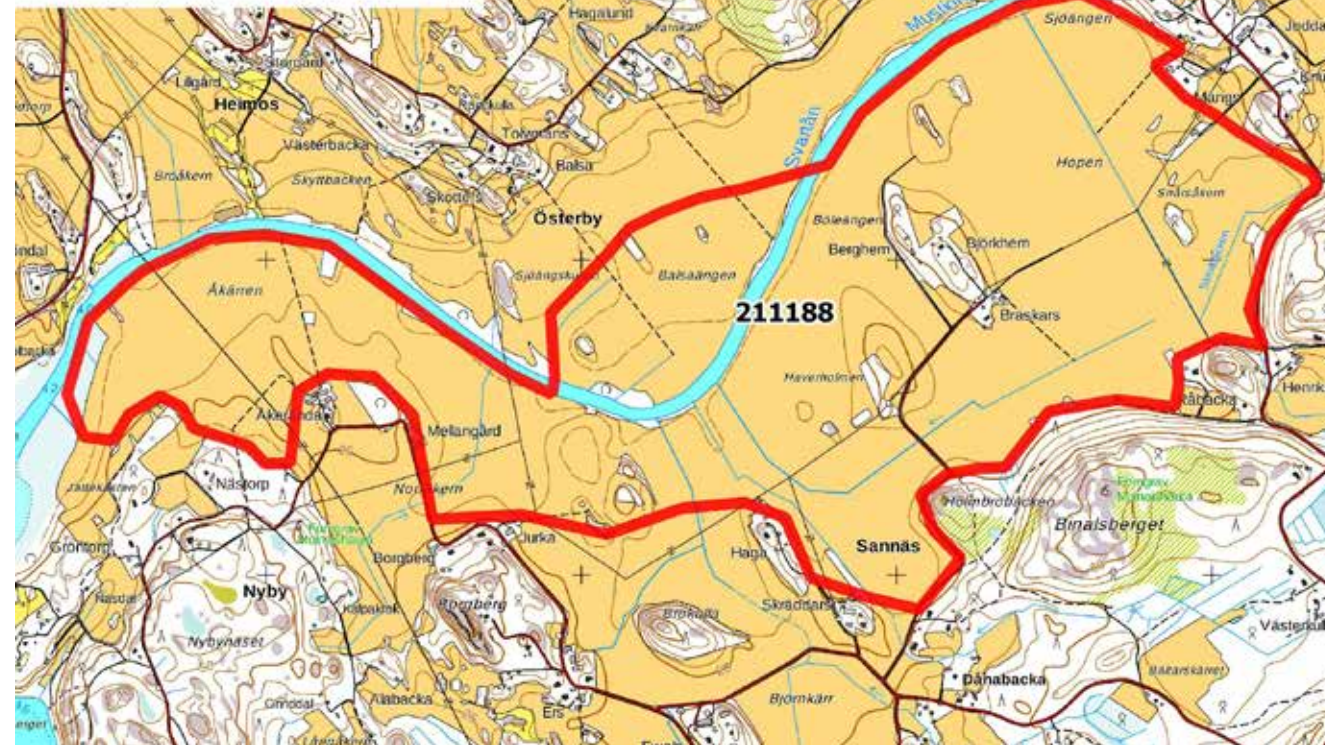
38. Raasepori, Meltolan peltoaukea; 211188; 3,33 km²; (2); on laaja peltoaukea Mustionjoen laaksossa, entisen Karjaan kunnan alueella. Pellot keräävät keväällä maakunnallisesti korkeita määriä kurkia ja kapustarintoja. Alueella tavataan muutakin kosteikkolajistoa, erityisesti kahlajia. *Kevätlevähdysalue*: kurki >160, kapustarinta 400–600.

39. Raasepori, Padva; 210346; 4,51 km²; (2); on Raaseporin Padvan länsiosissa sijaitseva merenlahti. Padvan niemen länsirannikolla meri syvenee paikoin jyrkästi keskittäen sukeltavat sorsat lähelle rantaviivaa. *Suojelutoimenpiteet*: *Kevätlevähdysalue*: telkkä 360–500, härkälintu >25.

40. Raasepori, Pohjanpitäjälahden perukka; 210311; 3,22 km²; (3); on rehevä murtovesilahden pohjukka taajama-alueen kupeessa. Kasvisto on runsasta ja edustavaa. Alue rajoittuu koillisessa Pohjankurun satamaan. Alue on säännöllinen kuikkien ja kaakkureiden kerääntymispaikka keväisin. *Suojelutoimenpiteet*: veneilyn ohjaus. *Kevätlevähdysalue*: kaakkuri 15–25, kuikka 40–60. *Syyslevähdysalue*: kaakkuri >10.

41. Raasepori, Segelskärin matalikko; 210313; 35,53 km²; (3); on laaja ulkomerivyöhykkeen matalikko, jolla on kansainvälistäkin merkitystä merisorsien kerääntymäalueena. *Suojelutoimenpiteet*: merenpohjaa koskevan maankäytön (tuulivoima, soranotto yms.) ohjaaminen toisaalle sekä öljypäästöjen ehkäiseminen. *Kevätlevähdysalue*: alli > 2 000. *Syyslevähdysalue*: haahka 5 000–10 000, alli > 6 000.

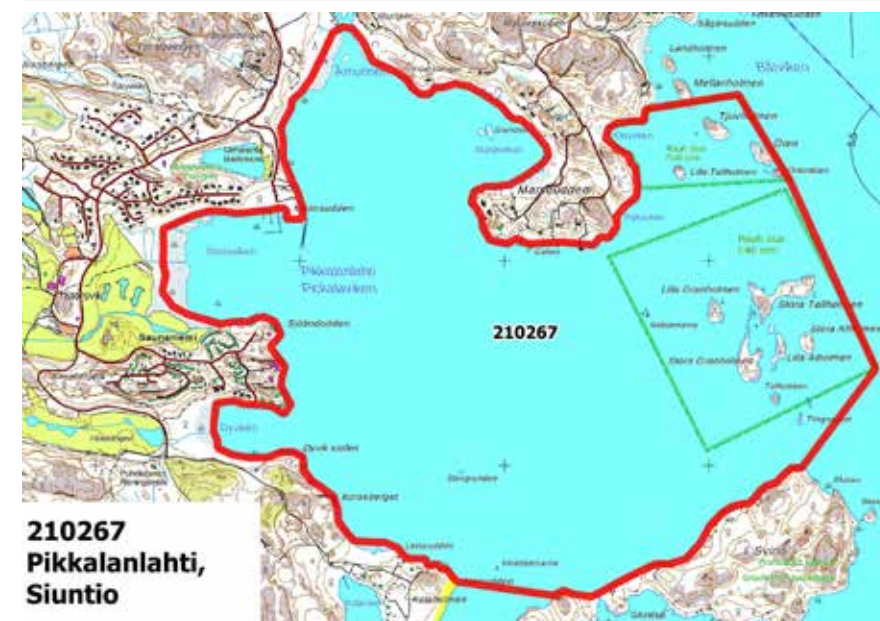
211188 Meltolan peltoaukea, Raasepori

42. Raasepori, Tammissaaren lintuvedet; 210254; 9,59 km²; (5); on kolmen avoimen merenlahden (Prästviken, Stadsfjärden, Bässafjärden) ja kolmen suljetun fladan (Totalfladan, Persöfladan ja Näsebyfladan) yhdistelmä. Osa-alueilla on paljon yhteistä, mutta myös eroavaisuuksia lajiston painottumisessa. Fladat ovat pikemmin pesimäalueita, mutta Totalfladanilla ja etenkin Persöfladalla on merkitystä myös sotkien kertymäalueena. *Suojelutoimenpiteet*: fladojen laajamittainen kunnostus, mm. rantaniittyjen ja -soiden ennallistaminen; naurulokin pesintäedellytyksien lisääminen, veneilyn ohjaus. *Kevätlevähdysalue*: punasotka 30–40, isokoskelo 400–600, nokikana 150–250, *Syyslevähdysalue*: tukkasotka 600–2 000, isokoskelo >500.

43. Siuntio, Myransin seutu; 210307; 2,89 km²; (8); on peltoaukea, jonka keskellä on entinen savenottoalue. Siitä on muodostunut kohteen ydin pesimälinnuille merkittävän kosteikon muodossa. Ympäröivillä pelloilla on merkitystä levähtäjille ja peltosirkun

Raaseporin Lämpträsket on Uudenmaan lintujärvien aatelista ja Suomen kolmanneksi arvokkain järvi vesikasvillisuuden perusteella.

210267
Pikkalanlahti, Siuntio

pesimäkannalle. *Suojelutoimenpiteet*: kosteikon kunnostus, maatalouden erityisympäristötukialueiden lisääminen. *Kevätlevähdysalue*: kapustarinta >300, töyhtöhyppä 350–400. *Syyslevähdysalue*: metsähanhi >70, merihanhi 1 500–1 600, kurki 230–300, kapustarinta >200.

44. Siuntio, Pikkalanlahti; 5,7 km²; 210267; (4); on laaja, matala merenlahti Siuntion ja Kirkkonummen rajalla. Lahden pohjoisosaan laskee Pikkalanjoki (yläjuoksulla nimellä Siuntionjoki). Lahtea reunustavat länsiosassa ja Pikkalanjoen suistossa ruovikkovyöhykkeet. Laajimmat ruovikot sijaitsevat Störsvikenillä. Lahden pohjoisosa on varsin rauhallinen ja sen rannoilla on rakennuksia vain Marseuddenin kärjessä. *Suojelutoimenpiteet*: Siuntion/Pikkalanjoen joen yläjuoksun kunnostukset; kalastusta on rajoitettava joen suistossa keväisin. *Kevätlevähdysalue*: merihanhi 60–80, uivelo 60–70, merimetso >420. *Syyslevähdysalue*: lapa-sotka >30.

45. Siuntio, Siuntionjoen laakso; 210310; 0,04 km² – viivamainen kohde; (1); on vuolas jokiosuus Sagärsin koskesta alavirtaan. Se on Uudenmaan merkittävimpiä säännöllisiä koskikarojen talvehtimispaikkoja (>7 yksilöä). *Suojelutoimenpiteet*: Tasainen ja riittävä virtaama, jolloin ravintoeläimet voivat hyvin läpi vuoden. Veden yleisen laadun parantaminen yläpuolisilla valuma-alueilla, mm. metsä- ja suo-ojitusten tukkiminen siellä, missä siitä ei ole suurta haittaa sekä ojitusten yhteydessä perustettavat kiintoaineksen lasketusaltat ja ravinteitä pidättävät kosteikot.

46. Vihti, Vanjärvi; 210002; 1,32 km²; (9); on kumpuilevan peltomaiseman keskellä sijaitseva Vanjoen laajentuma. Vanjoki ei enää virtaa järven läpi, vaan sivuaa järveä länsipuolella. Vanjärvi on hyvin rehevä. Sen ympärillä on laajat vesikasvillisuus- ja niittyvyöhykkeet. Kasvillisuus on luontaisesti runsasravinteiselle järvelle tyypillistä ja edustavaa. Vanjoen laakson kulttuurimaisema on luokiteltu maakunnallisesti arvok-

kaaksi. Järven arvo on hieman heikentynyt viime vuosina hoidon puutteen vuoksi, mutta kunnostustoimet on osin aloitettu. Järvi on Uudenmaan parhaita lintujen kerääntymisalueita keväisin. *Suojelutoimenpiteet*: Järven peruskunnostus, mm. rantaniittyjen lisääminen ja avovesialan lisääminen. Ympäröivillä pelloilla on erityisympäristötuen turvin lisättävä laajoja pientareita ja tehtävä muita monimuotoisuutta lisääviä toimenpiteitä. Valuma-alueelta tulevaa ravinnekuormitusta on vähennettävä. *Kevätlevähdysalue*: laulujoutsen 200–300, metsähanhi 450–1 000, tundrahanhi 400–1 000, haapana 120–200, sinisorsa 550–650, punasotka 15–19, suokukko 250–580, kuovi >60, mustaviklo 30–40.

MUITA HYVIN ARVOKKAITA LINTUALUEITA UUEDELLAMAALLA

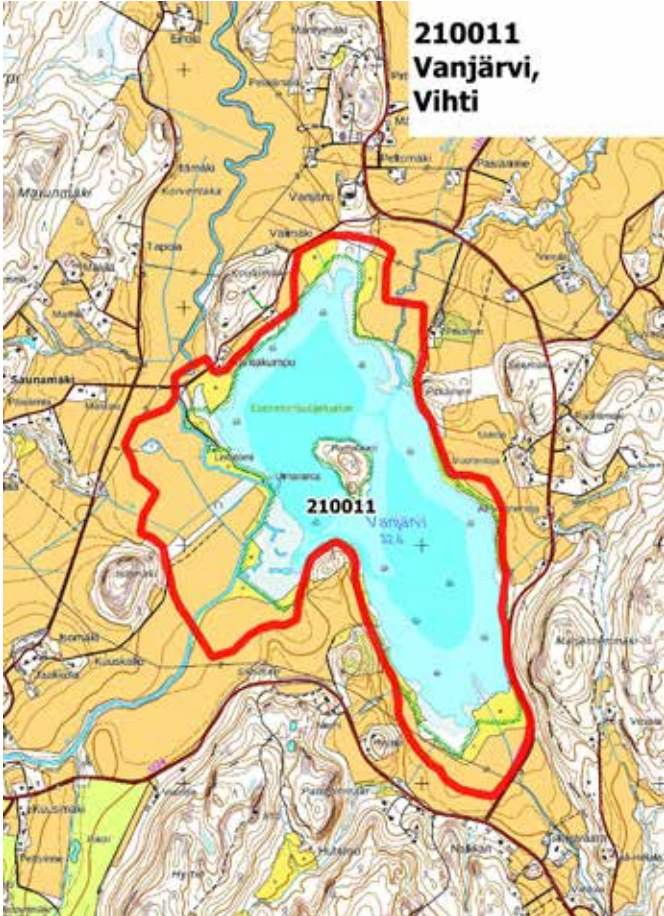
Tässä listataan alueet, jotka olivat tarkastelussa hyvin lähellä maakunnallista arvoa, mutta niiden tunnetut arvot ovat kuitenkin riittämättömiä niiden kohotta-

miseen maakunnallisesti tärkeiden alueiden joukkoon tai arvot ovat vielä tai 2000-luvulla puutteellisesti tunnetut. Nämä kohteet ovat kaikki potentiaalisia huippukohteita esimerkiksi kunnostuksen tai tietotason parantumisen seurauksena. Huomaa, että näiden alueiden joukossa (listan lopussa) on kohteita, jotka ovat yksittäisen lajin tärkeimpiä pesimä- tai levähdysalueita Uudellamaalla. Osasta kohteita ei ole vielä digitoitua aluerajausta eikä lintualuekoodia. Tässä listatut kohteet edellyttävät maankäytön suunnittelussa yhtä lailla arvojen vaalimista kuin edellä luetellut maakunnallisesti arvokkaat kohteet.

Espoo, Björköfjärden (Soukka); on Uudenmaan kolmanneksi paras isokoskeloiden syksyinen kerääntymäalue.

Espoo, Kaitalahti; 210098; 0,91 km²; sekä **Nuottalahti;** ovat uhanalaiselle punasotkalle tärkeitä keväisiä kerääntymisalueita.

Helsinki, Kallahdenniemen vedet; 210089; 4,55 km²; alue koostuu kivikkoisista matalikoista, jotka ovat edelleen tärkeitä sorsalintujen ruokailualueita.

Kohde on potentiaalisesti maakunnallisesti arvokas alue, sillä alueella tavataan hyviä määriä puolisukeltaja- ja sukeltajatorsia, sekä mm. kyhmyjoutsenia ja merimetsoja.

Inkoo, Degerbyn pelto; 210256; 0,99 km² keräävät hyvin hanhia keväisin ja syksyisin; jonkun verran myös joutsenia. Alue on yksi tärkeimmistä merihanhen kevät- ja syyskerääntymäalueista.

Inkoo, Fagervik; 210319; 4 ha; on tärkeä koskikaran kerääntymäalue. Alueella on tavattu yli kuuden yksilön talvikerääntymiä, mutta säännöllisyys ja määrät eivät vastanneet tarkastelujaksona Uudenmaan parhaimmistoa.

Inkoo, Skansfjärden; on tärkeä punasotkan syksyinen kerääntymäalue. Yksittäiset kerääntymät ovat olleet maakunnallisesti huomioitavia, mutta alueelle kaivataan enemmän havainnointitehoja.

Kirkkonummi, Haapajärvi; 210042; on uivelon toiseksi tärkein syksyinen kerääntymäalue. Muullekin kosteikkolajistolle on potentiaalia, joskin määrät eivät tämän raportin tarkastelujakson aikana yllä maakunnallisesti parhaimpiin. Haapajärvi on lisähavainnoinnin arvoinen kohde.

Kirkkonummi, Morsfjärden; 210321; on kosteikkolinnustolle tärkeä levähdysalue. Morsfjärden on reheväkhö, merestä melkein eroon kuoriutunut sisälahti. Kohde on edelleen tärkeä mm. harmaasorsalle, sinisorsalle ja telkälle. 2000-luvun alussa kohteesta ilmoitettiin Uudenmaan huippukerääntymiä joiltakin lajeilta vähällä havainnointiaktiivisuudella, mutta nyt alue ei sisältenyt maakunnan parhaimmistoon; joko alueen laatu on vähentynyt ja/tai havainnointiaktiivisuus on vähentynyt.

Kirkkonummi, Tavastfjärden; 210061; 1,23 km²; on Porkkalan- ja Upinniemen välisen lahden sisin perukka. Linnustollisesti arvokkaimmat rannat sijaitsevat hajallaan eri puolilla kohdetta ja ovat kaikki ruovikkorantoja. Alueella on tavattu varsin hyviä vesilintumääriä (etenkin lapasorsia ja tukkasotkia), mutta ei ole ilmeisesti aivan maakunnallista parhaimmistoa.

Lohja, Hormajärvi ja Puujärvi; ovat maakunnallisesti arvokkaita kuikkien syksyisiä kerääntymäalueita.

Lohja, Valkerpyy; 210303; 4,06 km²; on järvi, jolla tavataan säännöllisesti paljon isokoskeloita, mutta on muilta osin linnustollisesti vaatimattomampi.

Lohja, Kattelus; 210078; 0,48 km²; on muutaman järven ja tekolammen yhdistelmä. Kattelus on merkittävä liron kevätlevähdysalue ja kohtalainen pesimäkosteikko. Alueella retkeillään liian vähän, jotta alueesta olisi kertynyt 2000-luvulla riittävästi tietoa arvojen punnitsemiseen.

Mäntsälä, Kaanaan pelto; on metsähanhelle tärkeä levähdysalue keväisin.

Raasepori, Brödtorpin pelto; on Pohjan länsipuolella sijaitseva peltoalue, joka kerää syksyisin hyviä määriä kurkia.

Raasepori, Skäldö; 210312; 0,19 km²; kohteella on merkitystä melko vakinaisena merihanhen kerääntymisalueena, mutta määrät eivät olleet tarkastelujaksona aivan maakunnan huippuluokkaa.

Raasepori, Heimlax; 210138; 1,27 km²; on ruovikkoinen, fladamainen merenlahti, joka on kapean salmen kautta yhteydessä Lindövikeniin. Heimlax on arvokas levähdysalue lähinnä merihanhelle, mutta määrät eivät vastanneet tarkastelujaksona Uudenmaan parhaimmistoa. Alue on potentiaalisesti arvokas muullekin kosteikkolajistolle.

Raasepori, Karjaanjokilaakso; 210023; 0,85 km²; kerää edelleen koskikaroja talvisaikaan ja on siten arvokas kohde lajille, mutta määrät eivät yllä tarkastelujaksolla Uudenmaan parhaimmistoon.

Raasepori, Öby; on yksi tärkeimmistä merihanhen kevätlevähdysalueista Uudellamaalla.

Tuusula, Vanhakylän pelto; on Tuusulanjärven pohjoispuolella sijaitseva peltoaukea. Kohde yksi Uudenmaan tärkeimmistä valkoviklon kevätlevähdysalueista, ja alueella levähtää hyviä määriä muutakin kahlaajalajistoa.

Siuntio, Pikkalan pelto; keräävät syksyisin maakunnallisesti korkeita määriä tyllejä. Suhteellisen pienellä peltoaukealla viljellään nurmea.

Vantaa, Seutulan pelto; 210329; 4,82 km²; on yksi tärkeimmistä töyhtöhyppänsä keväisistä levähdysalueista.

Seuraavat alueet säilyvät edelleen maakunnallisesti arvokkaina lintualueina, vaikka levähtävien lintujen määrät eivät mainituista syistä olisikaan Uudenmaan parhaimmistoa, kohteet kuuluvat pesimälinnustoarvoiltaan maakunnallisesti tärkeimpiin alueisiin (Ellermaa 2011).

Lohja, Pusulanjärvi; 210020; 0,66 km²; sijaitsee Pusulan taajaman eteläpuolella. Järvi on voimakkaan ravinnekuormituksen takia rehevöitynyt ja suojelutoimenpiteisiin on kuulunut mm. hoitokalastus ja pohjanläheisten vesikerrosten hapeutus. Järven laskuoja ympärillä olevine tulvivine peltoineen on edelleen tärkeä levähdysalue kahlaajille, hanhille ja sorsalinnuille; alue on yksi tärkeimmistä tundrahanhen kevätaikaisista levähdysalueista Uudellamaalla, mutta muilta osin kerääntymät eivät yltäneet tarkastelujaksolla Uudenmaan parhaimmistoon.

Mäntsälä, Sulkavanjärven seutu; 210305; 2,83 km²; on matala järvi ja sitä ympäröivä luhta- ja peltokokonaisuus. Kohde on ollut tasaisen merkittävä koko 2000-luvun. Se on ainoita vakiintuneita kurjen syyslevähdyspaikkoja Uudellamaalla ja kerää edelleen myös puolisukeltajasorsia ja kahlaajia. Linnut ruokailivat pelloilla, ja itse järvellä linnut kävivät yöpymässä sekä häiriötä paossa.

OSA II
– MIKÄ LINTUMÄÄRÄ HEIJASTAA ALUEEN MAAKUNNALLISTA ARVOA?

Tässä osiossa luetellaan lajeittain Uudenmaan tärkeimmät kevät- ja syyskerääntymäalueet 2010-luvun aineiston perusteella. Lisäksi esitetään lajeittain referenssi- eli kynnysarvot, jotka heijastavat alueen maakunnallista arvoa tietyn lajin yksilömäärässä mitattuna. Referenssi-

Pikkujoutsen *Cygnus columbianus*
ainoa säännöllinen keväinen levähdysalue
Uudellamaalla on Lohjan Hyvelänjärvi–
Pitkäjärvi. © **Petteri Hytönen**, Kirkkonummi,
11.4.2010

arvoksi on asetettu pääsääntöisesti kolmanneksi tärkeimmän esiintymispaikan toiseksi paras yksilömäärä 2010-luvun aikana.

Referenssiarvot on koottu raportissa esitettävään **taulukoon**, mutta lisäksi ne on mainittu suluissa kunkin lajinimen jälkeen. Näitä lukuja voi ja pitääkin käyttää uusien alueita jatkossa arvottaessa. Kunkin lajin kohdalla myös mainitaan, jos referenssiarvo on muuttunut edelliseen, v. 2011 raporttiin verrattuna.

LUKUAOHJE: Syys-, kevät- ja talvimäärät ovat **yksilöitä**. Kohteen nimen jälkeen suluissa annetaan 1–5 suurinta havaittua yksilömäärää vv. 2010–2017, ellei erik-

seen ole muuta mainittu. Paikkojen kuntia ei ole tässä osiossa mainittu, ne löytyvät ykkösosasta. Uudellamaalla tarkoitetaan tässäkin ennen vuotta 2011 vallinnutta maakunnan hallinnollista aluetta. Referenssiarvot eivät luultavasti päde tämän raportin tarkastelun ulkopuolelle jäävän (nykyisen) Uudenmaan itäosiin (Askola, Myrskylä, Porvoo jne.).

Kyhmyjoutsen *Cygnus olor*
(kevät 100 yksilöä, syksy 100 yksilöä).
Isommat levähtäjämäärät keväisin koskevat usein jäättömänä pysyneen merialueen talvehtineita lintuja. Muutolta saapuvilla linnuilla ei ole yleensä keskittymiä, mutta kovien jäätälvien jälkeen

pesimälahtien aukeamisen viivästyessä jäärajan tuntumaan on kertynyt usein satapäinen keskittymä. Tällaiset eivät ole kuitenkaan säännöllisiä ja ilmaston lämmitessä näyttäisivät käyvän yhä harvinaisemmiksikin – ja ilmeisesti näin on käynytkin, sillä havaintomäärien kasvassa kriteerien raja-arvot eivät kuitenkaan ole nousseet. Taustalla vaikuttavat myös kannanvaihtelut, kuten kannan lasku v. 2011 kylmänä helmikuuna. Tärkeimmät alueet:

Kevät: Hangon läntinen saaristo 120–300, Hangon etelälahdet 100–200, Kirkkonummen saaristo 110–130, Läpprüsket 100–130.

Syksy: Bölsviken–Bredviken 130–340,

Taulukko 1. Uudenmaan merkittäviä lintualueita ilmentävät referenssi- eli raja-arvot ilmentäen yksilömääriä lajeittain. Tarkastelu painottuu kosteikkolintuihin. Taulukossa on esitetty myös v. 2011 raportin raja-arvot. Arvot ovat maastossa havaittujen määrien perusteella mitattuja kynnysarvoja, eivät siis populaatioiden kokoon suhteutettuja teoreettisia laskelmia. Arvoja voi käyttää hyväksi mm. hankeselvitysten linnustotietojen arvioinneissa, linnustonseurannassa ja julkaisutoiminnassa. Ei tiedossa = joko vakiintuneita paikkoja ei tunneta tai niitä ei ole.

		kevätlevähtäjät 2011	syyslevähtäjät 2011	kevätlevähtäjät 2018	syyslevähtäjät 2018
		yksilöä	yksilöä	yksilöä	yksilöä
kyhmyjoutsen	cygolo	100	100	100	100
pikkujoutsen	cygcol	ei tiedossa	ei tiedossa	5	ei tiedossa
laulujoutsen	cygcyg	150	100	150	150
mestähanhi	ansfab	80	50	300	50
tundrahanhi	ansalb	ei tiedossa	ei tiedossa	150	ei tiedossa
merihanhi	ansans	50	1500	80	1400
valkoposkihanhi	braleu	ei tiedossa	3000	350	7000
haapana	anapen	100	500	200	500
harmaasorsa	anastr	ei tiedossa	20	10	150
tavi	anacre	250	400	450	600

		kevätlevähtäjät 2011	syyslevähtäjät 2011	kevätlevähtäjät 2018	syyslevähtäjät 2018
		yksilöä	yksilöä	yksilöä	yksilöä
sinisorsa	anapla	400	500	600	600
jouhisorsa	anaacu	25	20	40	40
heinätavi	anaque	5	3	5	5
lapasorsa	anacly	15	30	30	60
punasotka	aytfer	30	25	14	10
tukkasotka	aytful	300	400	650	1200
lapasotka	aytmar	20	20	25	30
haahka	sommol	ei tiedossa	5000	5000	5000
alli	clahye	ei tiedossa	5000	3000	kaikki merkittävät
mustalintu	melnig	ei tiedossa	ei tiedossa	ei tiedossa	ei tiedossa
pilkksiipi	melfus	ei tiedossa	15	ei tiedossa	ei tiedossa
telkkä	buccla	250	400	450	800
uivelo	meralb	30	40	60	50
tukkakoskelo	merser	ei tiedossa	ei tiedossa	ei tiedossa	35
isokoskelo	mermer	400	500	500	600
kaakkuri	gavste	10	10	10	10
kuikka	gavarc	25	25	25	25
silkkiuikku	podcri	90	70	120	120
härkälintu	podgri	ei tiedossa	ei tiedossa	20	ei tiedossa
mustakurkku-uikku	podaur	5	ei tiedossa	5	ei tiedossa
merimetso	phacar	ei tiedossa	500	300	ei tiedossa
harmaahaikara	ardcin	ei tiedossa	ei tiedossa	ei tiedossa	ei tiedossa
kaulushaikara	botste	ei tiedossa	ei tiedossa	ei tiedossa	ei tiedossa
kurki	grugru	120	200	120	200
nokikana	fulatr	100	300	100	250
meriharakka	haeost	50	50	60	40
tylli	chahia	20	30	40	70
pikkutylli	chadub	ei tiedossa	ei tiedossa	20	ei tiedossa
kapustarinta	pluapr	200	(30)	300	50
töyhtöhyppä	vanvan	300	200	350	250
lapinsirri	caltem	15	10	20	10
pikkusirri	caluta	ei tiedossa	ei tiedossa	ei tiedossa	5
suosirri	calalp	50	70	50	100
jänkäsirriäinen	calfal	15	ei tiedossa	30	5
suokukko	calpug	60	120	240	230
taivaanvuohi	galgal	ei tiedossa	ei tiedossa	60	50
kuovi	numarq	ei tiedossa	ei tiedossa	60	ei tiedossa
mustaviklo	triery	20	15	30	23
valkoviklo	trineb	25	15	60	25
liiro	trigla	200	150	480	160
punajalkaviklo	tritot	ei tiedossa	ei tiedossa	ei tiedossa	ei tiedossa
rantasipi	acthyp	ei tiedossa	ei tiedossa	15	15
pikkulokki	hydmin	80	ei tiedossa	90	ei tiedossa
naurulokki	larrid	ei tiedossa	ei tiedossa	700	ei tiedossa
kalalokki	larcan	ei tiedossa	ei tiedossa	650	1000
räyskä	hydcas	ei tiedossa	Ei tiedossa	20	20
koskikara	cincin	6 (talvi)	6 (talvi)	7 (talvi)	7 (talvi)

Läppträsket 250–300, *Hangon läntinen saaristo* 120–240, *Hangon etelälahdet* 130–220, *Kirkkonummen saaristo* 100–130.

Pikkujoutsen *Cygnus columbianus* (kevät 5, syksy ei tiedossa). Uudeltamaalta tunnetaan yksi säännöllinen kevätlevähdysalue. Lisäksi kasvaneiden havaintomäärien perusteella uusia kerääntymä-alueita voi mahdollisesti löytyä lähivuo-sina.

Kevät: Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi (>5)

Laulujoutsen *Cygnus cygnus* (kevät 150, syksy 150). Laulujoutsenen levähtäjäkriteerit nousivat kevään 130 yksilöstä ja syksyn 100 yksilöstä 150 yksilöön.

Kevät: Vanjärvi 200–300, Ridasjärvi 150–300, Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi 150–300, Kytäjän–Livinkylän pellot 150–250, Pitkäjärvi (Lohja) 150–160.

Syksy: Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi 150–330, Lepsämän Isoniittu, 150–300, Läppträsket 152–300, Kytäjän–Livinkylän pellot 150–300, Matalajärvi 150–250.

Metsähanhi *Anser fabalis* (kevät 300, syksy 50). Metsähanhen hyviä kertymiiä on epäsäännöllisesti useim-milla peltoaukeilla Uudellamaalla ja nii-den valinta saattaa osin määräytyä häi-rinnän puuttumisen, kosteusolojen ja viljelykasvien perusteella. 2010-luvulla metsähanhien kevätmäärät ovat nous-seet. Kriteeri on noussut 80 yksilöstä 300 yksilöön, syyskriteeri on sen sijaan säilynyt ennallaan. Hyviä määriä tava-taan hyvien laulujoutsen- ja puolisukel-tajasorsien kerääntymien yhteydessä. Vuoden 2011 julkaisusta Kytäjän–Livin-kylän pellot ja Vanjärvi erottuvat edel-leen tärkeimpinä kohteina keväällä, Saltfjärdenin ja Myransin seudut puolestaan syksyllä. Lohjan seudulla myös Retlahti-Kaukelan sekä Liikoon pelloilla on mer-kitystä, alueet ovat mm. Hyvelänjärvellä levähtäville linnuille vaihtoehtoisia koh-teita, mutta aineistoa ei ole riittävästi, jotta kohteet voisi nimetä maakunnalli-sesti merkittäviksi.

Kevät: Kytäjän–Livinkylän pellot 550–2 700, Lepsämän Isoniittu 550–2 200, Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi 500–1 600, Vanjärvi 450–1 000, Kaanaan pellot 300–900. Syksy: Saltfjärdenin seutu 300–400, Matalajärvi 80–160, Myransin seutu >70, Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi >50.

Tundrahanhi *Anser albifrons* (kevät 150, syksy ei tiedossa). Säännöllisiä, merkityksellisiä määriä kerääviä levähdyspaikkoja ei tunnistettu aikaisem-massa hankkeessa, mutta vuoden 2010–2017 aineistosta erottuu tärkeitä kevätlevähdysalueita. Suojelutoimenpiteiden myötä tundrahanhenkin määrä on tun-tuvasti kasvanut (Ebbinge 1991) ja todennäköisesti tulevaisuudessa lajilta löytyy säännöllisiä kerääntymisalueita myös syksyisin.

Kevät: Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi 500–1 000, Kytäjän–Livinkylän pellot 400–1 300, Vanjärvi 400–1 000, Pusulanjärvi 150–400, Ridasjärvi 150–300.

Merihanhi *Anser anser* (kevät 80, syksy 1 400). Kanta on ilmeisen liikkuva ja joustava ruokailupeltojen valinnan suhteen, joskin pysyttelee merenrannikkokunnissa. Uudenmaan länsiosa on vahvinta seutua, jossa voi olla vielä joitakin tuntemattomia tärkeitä alueita (esim. Bromarvin seutu), missä kriteerit ylittyvät yhdeltä vuo-delta. Kanta keskittyy muutamaksi jätti-parveksi syksyllä. Yöpymis-, häiriöpako- ja ruokailualueet ovat eri paikoissa, minkä vuoksi parvia tavataan useilla pai-koilla ja niiden välillä jatkuvia lentoja. Yleistä on yöpyminen saaristossa. Uudenmaan pienet, säilyneet kosteikot eivät elätä yksinään isoa merihanhimää-rää alkuunkaan, ja pelloista riippuvuus on ilmeinen syysmuuttokunnon saavut-tamiseksi.

Kevät: Innanbäckin pellot (W) 60–100, Finby gränd–Levisträsk 70–90, Pikkalanlahti 60–80, Öby 60–80, Degerbyn pellot 60–80.

Syksy: Saltfjärdenin seutu 1 800–3 000, Degerbyn pellot 1 500–3 000, Läppträsket 1 500–2 500, Myransin seutu 1 500–1 600.

Valkoposkihanhi *Branta leucopsis* (kevät 350, syksy 7 000). Selviä keväisiä kerääntymisalueita ei tunnettu ennen vuotta 2010, mutta kannan vahvistuessa säännöllisiä kerääntymisalueita on löy-tynyt, myös muualta kuin pääkaupunki-seudulta. Syyskauden raja-arvo on nous-sut 3 000 yksilöstä 7 000 yksilöön.

Kevät: Viikki–Vanhankaupunginlahti 1 000–3 000, Laajalahti 400–1 600, Tuusulanjärven kosteikot 400–1 000, Otsolahti 300–400, Lepsämän Isoniittu 300–350.

Syksy: Viikki–Vanhankaupunginlahti 4 000–10 000, Peräjänkulma 3 000–10 000,

Laajalahti 5 000–7 000, Saltfjärdenin seutu 4 000–7 000.

Haapana *Anas penelope* (kevät 200, syksy 500). Haapanalla on selvästi erillinen läpimuuttava kanta oman pesimäkannan ohessa, kevään levähtäjäkriteeri on noussut edelliseen tarkasteluun nähden 100 yksilöstä 200 yksilöön, syksyn kriteeri puolestaan 500 yksilöstä 900 yksilöön. Vuoden 2011 raportissa tunnistetut alueet ovat edel-leen tärkeitä, joskin keväällä vain Vanjärvi on pysynyt kolmen tärkeimmän alueen joukossa:

Kevät: Läppträsket 120–300, Ridasjärvi 150–260, Vanjärvi 120–200.

Syksy: Matalajärvi 1 000–2 400, Laaja-lahti 600–1 200, Läppträsket 600–900, Viikki–Vanhankaupunginlahti 500–900.

Harmaasorsa *Anas strepera* (kevät 10, syksy 150). Suomen harmaa-sorsakanta keskittyy voimakkaasti pää-kaupunkiseudulle ja vastuu lajin suoje-lusta on siis vahvasti tällä alueella. Harmaasorsan läpimuuttava kanta lienee pieni, joten keväisin tavattavat linnut ovat suurelta osin suoraan reviireille saa-puneita. Syyskertymiiä vahvistavat saaris-tosta saapuvat poikueet, kun osa saaris-ton pesimäkannasta vie poikueensa Suo-menojalle (Solonen ym. 2010). Syyske-rääntymien painopisteillä on ilmeisesti jonkin verran vaihtelua, esimerkiksi ravintotilanne saattaa vaikuttaa siihen, mille kosteikolle harmaasorsat keräänty-vät; Morsfjärdenin määrät ovat laskeneet suhteessa muihin alueisiin, mutta tämä saattaa johtua Morsfjärdenin alueella heikentyneestä havainnointitehosta.

Kevät: Suomenoja 20–30, Laajalahti 10–20, Viikki–Vanhankaupunginlahti 10–15.

Syksy: Matalajääjärvi 160–400, Suomenoja 150–270, Laajalahti 150–200.

Tavi *Anas crecca* (kevät 450, syksy 600). Kevään ja syksyn kertymissä on huomattavaa vaihtelua paikkojen ja vuosien välillä, ja erot havainnointitehossa saattavat vähätellä eräiden paikkojen merkitystä. Myös tavilla aluevalintojen raja-arvot ovat nousseet edelliseen raporttiin nähden sekä keväällä että syksyllä.

Kevät: Viikki–Vanhankaupunginlahti 300–550, Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi 300–500, Kytäjän–Livinkylän pellot 300–450.

Syksy: Viikki–Vanhankaupunginlahti 550–700, Laajalahti 400–600, Saltfjärdenin seutu >600.

Sinisorsa *Anas platyrhynchos* (kevät 600, syksy 600). Pullaruokintapai-kat ja istutuspaikat on pyritty sulke-maan pois aluevalinnoista. Sekä kevään että syksyn raja-arvot ovat kasvaneet vuoden 2011 raportista.

Kevät: Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi 550–700, Vanjärvi 550–650, Viikki–Vanhankau-punginlahti 400–600.

Syksy: Saltfjärdenin seutu 500–700, Morsfjärden 550.

Jouhisorsa *Anas acuta* (kevät 40, syksy 40). Kevätmuuton aikana laji esiintyy melko tasaisesti parhaim-milla levähdysalueilla, syysmuutolla Laa-jalahti erottuu hieman muita kohteita parempana. Raja-arvojen nousu saattaa johtua havainnointitehon kasvusta.

Kevät: Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi 30–40, Ridasjärvi 30–40, Lepsämän Isoniittu 30–40.

Syksy: Laajalahti 30–60, Läppträsket 30–40, Viikki–Vanhankaupunginlahti 24–40.

Heinätavi *Anas querquedula* (kevät 5, syksy 5). Laji taantui lisää 2010-luvun loppua kohti ja käytännössä jokai-nen säännöllinen esiintymispaikka on suojelun ja ennallistamisen arvoinen.

Kevät: Viikki–Vanhankaupunginlahti 5–7, Laajalahti 5–6.

Syksy: Laajalahti 4–9, Viikki–Vanhan-kaupunginlahti 4–7, Ridasjärvi >5, Vanjärvi >5.

Lapasorsa *Anas clypeata* (kevät 30, syksy 90). Kevätkriteeri on kaksinkertaistunut ja syyskriteeri kol-

minkertaistunut vuoden 2011 raportista. Kevät- ja syysalueiden välillä on joitakin eroja, ainoastaan Suomenoja on par-haimpia kohteita molempina kausina.

Kevät: Suomenoja >35, Iso-Huopalahti >30, Uddskatan >30.

Syksy: Suomenoja 60–110, Viikki–Vanhankaupunginlahti 60–100, Laaja-lahti 60–90.

Punasotka *Aythya ferina* (kevät 14, syksy 10). Punasotkan levähtä-jämäärät ovat laskeneet hyvin dramaat-tisesti ja laji on luokiteltu vuonna 2016 kansallisesti uhanalaiseksi (Tiainen ym. 2016) ja v. 2017 maailmanlaajuisesti uhanalaiseksi (BirdLife International 2018). Tästä syystä kaikki tärkeät alueet pyrittiin tunnistamaan. Mm. Tammisaa-ren lintuvesillä havaittiin keväisin yli 120 yksilön kertymiiä ja Suomenojan syksyiset huippulukemat ylsivät yli 80 yksilön. Uhanalaisista vesilinnuista levähtäjämäärien lasku näkyy pahiten juuri punasotkalla.

Kevät: Suomenoja 40–60, Tammisaa-ren lintuvedet 30–40, Ridasjärvi 15–22, Vanjärvi 15–19, Nuottalahti >18, Hangon etelälahdet >16, Läppträsket 10–15, Laaja-lahti > 14, Kaitalahti >14, Espoonlahti >14. Syksy: Suomenoja 40–70, Viikki–Van-hankaupunginlahti 20–24, Yliskylänlahti (Laajasalo) 10–14, Tammisaaren lintuvedet >14, Skansfjärden >13.

Tukkasotka *Aythya fuligula* (kevät 650, syksy 1 200). Säännöllisiä tukkasotkan levähdysalueita tunnistettiin yhteensä neljä: kaksi kevätkaudelta ja kaksi syyskaudelta. Inkoon Kyrkfjärden on noussut tärkeimmäksi syyslevähdys-alueeksi, lisäksi kevätkerääntymien yksi-

Punasotkan *Aythya ferina* levähtäjämäärät ovat laskeneet dramaattisesti. Laji on kansallisesti ja maailmanlaajuisesti uhanalainen. © **Petteri Hytönen**, Espoo, 25.4.2011

lömäärät ovat kasvaneet esimerkiksi Hangon etelälähdillä.

Kevät: Tammisaaren lintuvedet 600–2 000, Läppträsket 400–650. Syksy: Kyrkfjärden 1 000–2 000, Hangon etelälahdet 1 000–1 700.

Lapasotka *Aythya marila* (kevät 20, syksy 20).

Kevät: Kirkkonummen saaristo 20–30, Isojärvi 20–26.

Syksy: Hangon etelälahdet 40–50, Pikkalanlahti >30, Hangon läntinen saaristo >30.

Haahka *Somateria mollissima* (kevät 5 000, syksy 5 000). Haahkalla ei ole juurikaan läpimuuttokantaa, joten linnut saapuvat keväisin pääosin suo-raan pesimäpaikoille, joskin jäätilanteen ollessa vahva jäädään kärkekymään pesi-mäseudun lähistön avovesialueille. Pariutumisen ja pesinnän jälkeen haah-koja kertyy parhaimmille ulkomeren matalikoille. Vuoden 2011 raportissa huomioitiin vain syyskertymät, mutta nyt mukana on myös kevätlevähdysalu-eiden tarkastelua.

Kevät: Hangon läntinen selkä 6 000–10 000, Sommarnin, Kallbådanin, Söderskärin ja Mäkiluodon matalikot 5 000–9 000.

Syksy: Hangon läntinen selkä 10 000–21 000, Segelskärin matalikko 5 000–10 000, Sommarnin, Kallbådanin, Söderskärin ja Mäkiluodon matalikot 5 000–7 000.

Alli *Clangula hyemalis* (kevät 3 000, syksy kaikki merkittävät). Alli alkoi talvehtia aikaisempiin vuosi-kymmenein nähden 50–100 km idem-pänä vuodesta 2011 alkaen ja syy vaikut-taa olevan pikemmin veden suolapitoi-suuden nousu (ja simpukkakantojen runsastuminen) kuin talvien leudontu-minen (Ellermaa 2018). Vuonna 2011 raportoitujen alueiden merkitys on kas-vanut entisestään. Lisäksi syksyisten levähtäjämäärien ja talvikannan nous-tessa allikerääntymien perusteella valit-tiin joitakin uusia IBA-alueita (Metsänen ym. 2016), jotka ovat tässäkin raportissa

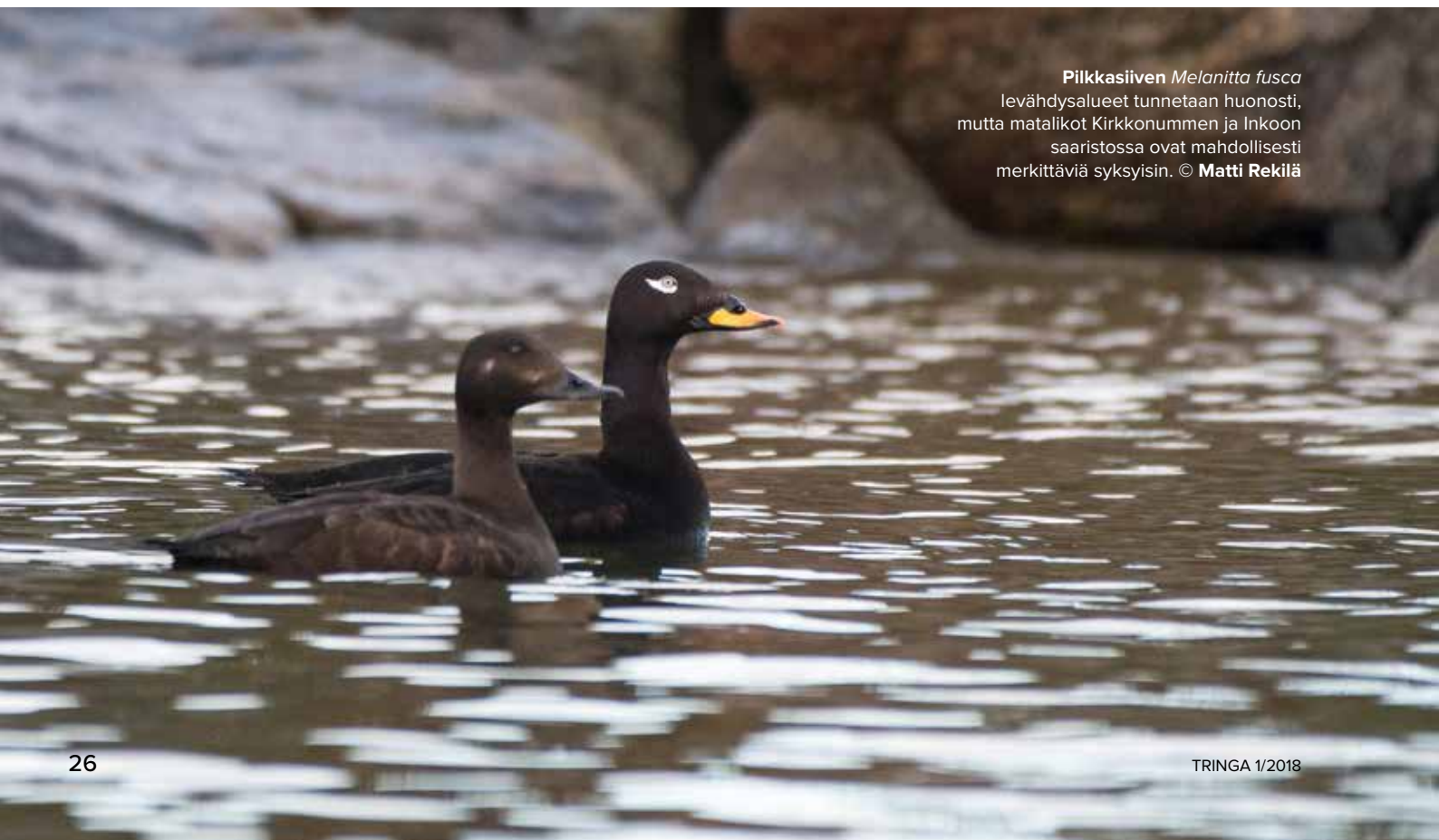
Pikkusirrille *Calidris minuta* tärkeitä syksyisiä levähdyspaikkoja ovat Espoon Laajalahti, Hangon etelälahdet sekä Helsingin Vanhankaupunginlahti.
© **Matt Rekilä**

Telkkä *Bucephala clangula* (kevät 450, syksy 800). Myös telkkien aluevalintojen raja-arvot ovat kasvaneet huomattavasti vuoden 2011 raportista. Tärkeimmistä alueista Torbackaviken merkitys on korostunut.
Kevät: Padva 360–500, Hangon läntinen saaristo 300–500, Hangon etelälahdet 300–450.
Syksy: Torbackaviken 1 700 – 4 500, Laajalahti 650–900, Kirkkonummen saaristo 500–800.

Uivelo *Mergellus albellus* (kevät 70, syksy 50). Uivelon Euroopan kanta pesii lähinnä Suomessa ja Venäjällä. Uusimaa on lajille tärkeä levähdysalue, joten syksyltä nostetaan esille kuusi merkittävintä aluetta – kaikilla esitetyillä alueilla tavataan merkittävä määrä uiveloita.
Kevät: Norra Fladet 70–80, Pikkalanlahti 60–70, Laajalahti 60–70.
Syksy: Bölsviken–Bredviken 70–90, Haapajärvi >60, Högbensjö >50, Läpprüsket >50, Isojärvi >50, Matalajärvi >50.
Tukkakoskelo *Mergus serrator* (kevät ei tiedossa, syksy 35). Kerääntymäalueita ei tunnettu ennen vuotta 2011,

mukana. Allista on tehty myös erillisiä selvityksiä levähdysalueista (Ellermaa & Lehikoinen 2011, Nieminen 2015).
Kevät: Sommarnin, Kallbådanin, Söderskärin ja Mäkiluodon matalikot 5 000–8 000, Espoon–Helsingin matalikot 3 000–5 000, Sadelnin ja Svartbådanin matalikot 3 000–8 000 Hankoniemen lounainen matalikko 3 000–4 000, Segelskärin matalikko >2 000
Syksy: Sommarnin, Kallbådanin, Söderskärin ja Mäkiluodon matalikot 30 000 – 70 000, Hankoniemen lounainen matalikko 20 000 – 30 000, Espoon–Helsingin matalikot 10 000–26 000, Segelskärin matalikko >6 000, Jussarön matalikot 1 600–5 000, Sadelnin ja Svartbådanin matalikot >4 000.

Mustalintu *Melanitta nigra* Läpimuuttavan kannan runsauteen nähdyn kertymät vaikuttavat yllättävän satunnaisilta ja pieniltä. Pieniä viitteitä on Padvan länsipuolen merialueen käytämisestä säännöllisenä ruokailualueena, mutta määrät lienevät pieniä täälläkin.
Pilkkasiipi *Melanitta fusca* (kevät ei tiedossa, syksy ei tiedossa). Kuten joillakin muilla merisorsilla, pilkkasiiven levähdysalueita ei tunneta hyvin. Mahdollisesti Sommarnin, Kallbådanin ja Söderskärin matalikoilla on säännöllistä merkitystä syksyisin.

Pilkkasiiven *Melanitta fusca* levähdysalueet tunnetaan huonosti, mutta matalikot Kirkkonummen ja Inkoon saaristossa ovat mahdollisesti merkittäviä syksyisin. © **Matti Rekilä**

mutta tuoreemmasta aineistosta erottuu syysaikaista kerääntymäalueita
Syksy: Vitträsk 30–50, Sääksjärvi 30–40, Kissalampi–Suurlahti >35.

Isokoskelo *Mergus merganser* (kevät 400, syksy 500). Isoja isokoskelomääriä esiintyy ajoittain monella järvellä ja merenlahdella, mutta useilla alueilla kertymät ovat selvästi epäsäännöllisiä. Joitakin säännöllisiä paikkojakin erottuu. Sekä kevään että syksyn raja-arvot ovat nousseet sadalla yksilöllä v. 2011 raportista.
Kevät: Laajalahti 400–650, Tammiisaaren lintuvedet 400–600, Espoonlahti 400–500.
Syksy: Högbensjö >850, Valkerpyy >700, Björköfjärden (Soukka) >600.

Kaakkuri *Gavia stellata* (kevät 10, syksy 10). Keväällä Pohjan järvialueen pesijät kertyvät odottamaan pesimälampien aukeamista Pohjanpitäjälahdelle, jonka merkitys vähenee kevään edistyessä. Kohde on edelleen ainoa aineistosta erottuva kerääntymäalue. Loppukesän kokoontumispaikoina erottuu useampi kohde.
Kevät: Pohjanpitäjänlahden perukka (15–25)
Syksy: Karjalohjanselkä >20, Degersjö >15, Pohjanpitäjänlahden perukka >10.

Kuikka *Gavia arctica* (kevät 25, syksy 25). Pohjanpitäjänlahti erottuu edelleen ainoana tärkeänä kevätlevähdysalueena. Syyskaudella kuikkia kerääntyy kirkasvetisille järville
Kevät: Pohjanpitäjänlahden perukka 40–60.
Syksy: Vitträsk >70, Hormajärvi >30, Degersjö >30, Puujärvi >25.

Silkkiuikku *Podiceps cristatus* (kevät 120, syksy 120). Laji kertyy kesällä ja syksyllä ulkosaaristoon, mutta keskittymiä ei ole kovin hyvin dokumentoitu. Lisäksi jäätilanne vaikuttaa kevätkertymien määrään ja esiintymiseen, mutta säännöllisiäkin kerääntymäalueita löytyy.
Kevät: Norra Fladet 120–150, Viikki–Vanhankaupunginlahti >120.
Syksy: Suurlahti (Santahamina) 110–150, Enäjärvi 80–130, Torbackaviken 80–120.

Härkälintu *Podiceps grisegena* (kevät 20, syksy ei tiedossa). Muutonaikai-

sia levähdysalueita ei tunnettu ennen vuotta 2011, vaikka potentiaalisia (ja nyt tunnistettuja) kohteita on aavisteltu aikaisemmin. Tuoreemman aineiston valossa yksittäisiä saaristovyöhykkeen levähdysalueita on nimettävissä.
Kevät: Sadelnin & Svartbådanin matalikot 80–150, Padva >25, Ridasjärvi >20, Läpprüsket >20.

Mustakurkku-uikku *Podiceps auritus* (kevät 5, syksy ei tiedossa). Uudeltamaalta tunnetaan yksi säännöllinen levähdysalue (kohde tunnistettiin jo vuoden 2011 raportissa).
Kevät: Torbackaviken 11–18.

Merimetso *Phalacrocorax carbo* (kevät 300, syksy ei tiedossa). Uuden aineiston valossa myös merimetsolle on tunnistettu tärkeitä keväisiä kerääntymäalueita.
Kevät: Pikkalanlahti >420, Kallahdenniemen vedet >350.

Kurki *Grus grus* (kevät 130 yks, syksy 200). Levähtävien kurkien määrät ovat kasvussa myös Uudellamaalla, sillä vuoden 2011 raporttiin verrattuna nyt tunnistettiin yksi uusi keväinen kerääntymäalue ja kolme uutta syksyistä kerääntymäaluetta. Kytäjän–Livinkylän pellot ja Sulkavanjärven seutu ovat edelleen kurjelle tärkeitä kohteita.
Kevät: Meltolan peltoaukea >160, Kytäjän–Livinkylän pellot 120–130.
Syksy: Saltfjärdenin seutu 500–700, Sulkavanjärven seutu 250–350, Myransin seutu 230–300, Brödtorp >200.

Nokikana *Fulica atra* (kevät 130, syksy 250). Monet aikaisemmin tunnistetut nokikanan tärkeät levähdysalueet ovat edelleen merkittäviä. Syksyiset määrät Tammiisaaren lintuvesillä ovat pudonneet, ja Matalajärvi on noussut kolmen tärkeimmän syyskerääntymäalueen joukkoon. Kevään raja-arvo on noussut, mutta syksyn raja-arvo puolestaan laskenut hieman.
Kevät: Tammiisaaren lintuvedet 150–250, Läpprüsket 100–130.
Syksy: Läpprüsket 400–580, Matalajärvi 250–280, Laajalahti >250,
Meriharakka *Haematopus ostralegus* (kevät 60, syksy 40). Hankoa lukuun ottamatta läpimuuttava meriharakka-

kanta ei liiemmälti pysähdy Uudellamaalla, alavien rantojen vähyyden vuoksi. Iso-Huopalahdelle ja Otsolahdelle kertyy säännöllisesti isohko määrä paikallista saaristokantaa.
Kevät: Uddskatan 140–180, Hangon etelälahdet >60, Otsolahti 50–60.
Syksy: Otsolahti >60, Iso-Huopalahti 40–50, Uddskatan >40, Hangon etelälahdet >40.

Tylli *Charadrius hiaticula* (kevät 40, syksy 70). Aluevalintojen kevään raja-arvo on kasvanut 20 yksilöstä 40:een ja syksyn 30 yksilöstä 70:een vuoden 2011 raporttiin verrattuna.
Kevät: Hangon etelälahdet 40–80, Laajalahti 30–45, Viikki–Vanhankaupunginlahti >40, Uddskatan >40.
Syksy: Laajalahti 70–100, Hangon etelälahdet 50–80, Pikkalan pellot >70.

Pikkutylli *Charadrius dubius* (kevät 20, syksy ei tiedossa). Tärkeimmille pesimäkohteille kertyy ilmeisesti pesimättömiäkin lintuja.
Kevät: Laajalahti >20, Viikki–Vanhankaupunginlahti >20.

Kapustarinta *Pluvialis apricaria* (kevät 300, syksy 50). Keväisten levähdyspaikkojen joukkoon on noussut Meltolan peltoaukea. Syksyisiä vakiintuneita levähdyspaikkoja ole aikaisemmin tunnistettu, nyt aineistosta erottuu kaksi kohdetta.
Kevät: Meltolan petoaukea 400–600, Kytäjän–Livinkylän pellot >320, Myransin seutu >300.
Syksy: Myransin seutu >200, Seutulan pellot >50.

Töyhtöhyppä *Vanellus vanellus* (kevät 350, syksy 250). Edelliseen raporttiin verrattuna tärkeintä kerääntymisalueita on tunnistettu neljä lisää. Lisäksi syksyiset levähtäjämäärät, erityisesti pääkaupunkiseudulla, ovat olleet 2010-luvulla nousussa – tämä näkyy myös lievänä raja-arvon kasvuna vuoden 2011 raportista.
Kevät: Seutulan pellot 350–450, Myransin seutu 350–400, Lepsämän Isoniittu >370.
Syksy: Viikki–Vanhankaupunginlahti 600–800, Laajalahti 350–470, Saltfjärdenin seutu >250.

Nykyään sirrien sukuun luettava **suokukko** *Calidris pugnax* esiintyy Tringan alueella keväin ja syksyin. Suurimmat keväiset yksilömäärät on viime vuosina laskettu Vihdin Vanjärvellä. © **Matti Rekilä**

Lapinsirri *Calidris temminckii*

(kevät 20, syksy 8). Muista sirreistä poiketen lapinsirri kyykkii mielellään heinikossa avolietteiden sijaan, ja laji jää siten usein huomaamatta.

Kevät: Laajalahti 25–45, Viikki–Vanhankaupunginlahti 25–35, Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi >20.

Syksy: Laajalahti 10–20, Viikki–Vanhankaupunginlahti >8

Pikkusirri *Calidris minuta*

(kevät ei tiedossa, syksy 5). Pikkusirrin tärkeitä levähdysalueita ei tarkasteltu edellisessä raportissa, mutta tuoreemman aineiston perusteella etelärannikon parhaimpia kahlaajien levähdyspaikkoja on nimettävissä myös pikkusirrilte tärkeiksi levähdysalueiksi.

Syksy: Laajalahti 8–10, Hangon etelälahdet >5, Viikki–Vanhankaupunginlahti >5.

Suosirri *Calidris alpina*

(kevät 50, syksy 70). Arktisilla sirreillä on vähän levähdyspaikkoja tarjolla, mutta mm. pääkaupunkiseudun kosteikkojen kunnostukset ovat helpottaneet usean kosteikkolajin pulaa sopivista levähdysalueista. Hyviä levähdysalueita löytyy myös Hankoniemeltä.

Kevät: Hangon etelälahdet >100, Uddskatan >50.

Syksy: Hangon etelälahdet 250–400, Laajalahti 120–240, Uddskatan >120, Viikki–Vanhankaupunginlahti >110.

Jänkäsirriäinen *Calidris falcinellus*

(kevät 30, syksy). Edellisessä tarkastelussa ei tunnistettu tärkeitä syyskeräntymiä – määrät ovat nytkin alhaisia, mutta syysesintyminen on säännöllistä. Kevään raja-arvo on noussut 15 yksilöstä 30 yksilöön.

Kevät: Laajalahti 30–60, Viikki–Vanhankaupunginlahti 15–30, Ridasjärvi >30.

Syksy: Laajalahti >5, Hangon etelälahdet >5.

Suokukko *Calidris pugnax*

(kevät 240, syksy 230). Yksilömäärät vaihtelevat hyvillään paikoilla aika paljon. Kohteissa on jonkin verran vaihtelua vuoden 2011 raporttiin verrattuna, esimerkiksi kevätkauden kolme parasta kohdetta ovat eri kohteita kuin edellisessä tarkastelussa. Lisäksi raja-arvot ovat nousseet huomattavasti, kevään 60 yksilöstä 240 yksilöön ja syksyn 120 yksilöstä 230 yksilöön.

Kevät: Vanjärvi 250–580, Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi 170–300, Lepsämän Isoniittu 180–240.

Syksy: Viikki–Vanhankaupunginlahti 360–600, Niskalan pellot >330, Saltfjärdenin seutu >230.

Taivaanvuohi *Gallinago gallinago*

(kevät 60, syksy 50). Muutonaikaisia erottuvia alueita ei ole aikaisemmin tunnettu, mutta tuoreen aineiston valossa sekä kevät- että syysaikaisia kohteita on mahdollista nimetä.

Kevät: Saltfjärdenin seutu 50–100, Laajalahti 50–75, Viikki–Vanhankaupunginlahti 50–75

Syksy: Laajalahti 100–150, Viikki–Vanhankaupunginlahti 100–130, Saltfjärdenin seutu 50–70.

Kuovi *Numenius arquata*

(kevät 60, syksy ei tiedossa). Vakiintuneita levähdyspaikkoja tuntuu olevan satunnaisesti, ja säännöllisilläkin paikoilla linut levähtävät vain hetkellisesti ennen muuton jatkamista.

Kevät: Viikki–Vanhankaupunginlahti 60–100, Saltfjärdenin seutu 60–100, Vanjärvi >60.

Mustaviklo *Tringa erythropus*

(kevät 30, syksy 23). Keväällä pysähdykset ovat ilmeisen lyhyitä ja suurimmat keräntymät liittyvät usein epäsuotuisaan muuttokeliin. Mustaviklot pysähtyvät vähän myös syksyisin, ilmeisen paljon samoilla paikoilla kuin keväällä, mutta Suomen ”stopover”-paikat ovat lajille selvästi länsirannikolla (Oulun ja Porin seudut). Sekä kevään että syksyn raja-arvot ovat nousseet hieman vuoden 2011 raportista.

Kevät: Laajalahti 30–45, Viikki–Vanhankaupunginlahti 30–45, Vanjärvi 30–40.

Syksy: Laajalahti 20–35, Hangon etelälahdet 20–30, Viikki–Vanhankaupunginlahti >23.

Valkoviklo *Tringa nebularia*

(kevät 60, syksy 25). Selkeitä säännöllisiä levähdysalueita on aikaisemmin tunnistettu vähän, aineiston karttuessa tulivat pellot erottuvat edukseen parhaimpien kosteikkojen ohella. Kevään raja-arvo on noussut huomattavasti, 20 yksilöstä 60 yksilöön, vuoden 2011 raporttiin verrattuna.

Kevät: Lepsämän Isoniittu 40–70, Nurmijärvi 40–65, Hyvelänjärvi–Pitkäjärvi 35–60

Syksy: Uddskatan 20–50, Laajalahti 20–40, Hangon etelälahdet >25.

Liro *Tringa glareola*

(kevät 480, syksy 160). Liron kevätkauden raja-arvo on kasvanut 200 yksilöstä lähes 500 yksilöön, mutta syyskauden raja-arvo on säilynyt ennallaan.

Kevät: Kytäjän–Livinkylän pellot 300–630, Viikki–Vanhankaupunginlahti 300–500, Saltfjärdenin seutu 240–480.

Syksy: Laajalahti 350–550, Viikki–Vanhankaupunginlahti 150–170, Norra Fladet >160.

Rantasipi *Actitis hypoleucos*

(kevät 15, syksy 15). Laji vaikuttaa esiintyvän hajanaisesti sekä muutolla että pesimäpaikoilla, mutta joitakin erottuvia keräntymäalueita on tunnistettavissa.

Kevät: Viikki–Vanhankaupunginlahti >15, Tuusulanjärven kosteikat >15.

Syksy: Uddskatan >15, Laajalahti >15.

Pikkulokki *Hydrocoloeus minutus*

(kevät 90, syksy ei tiedossa). Keväisin pikkulokkeja kertyy kosteikoille ja joillekin järvenselille. Syksyllä pikkulokkeja voi nähdä runsaita kerääntymiä ulkosaaristossa, mutta suuremmat määrät vaikuttavat toistaiseksi satunnaisilta ilman tiettyjä säännöllisiä alueita.

Kevät: Tuusulanjärven kosteikat >150, Isojärvi >90, Iso-Huopalahti >90.

Naurulokki *Larus ridibundus*

(kevät 700, syksy 250). Erillisiä levähdysalueita on yhdyskuntien lisäksi vain muutamia.

Kevät: Nurmijärvi >1 500, Laajalahti 500–750, Viikki–Vanhankaupunginlahti 400–700.

Syksy: Laajalahti >250, Viikki–Vanhankaupunginlahti >250.

Kalalokki *Larus canus*

(kevät 650, syksy ei tiedossa). Keväisin laji kertyy tietyille pelto- ja kosteikkoalueille. Syksyllä saaristovyöhyke kerää kalalokkeja suurinakin määrinä, mutta hyvin laajoille alueille, jolloin selkeitä keskittymiä eri juuri erotu.

Telkkien *Bucephala clangula* kerääntymissä voi olla parhaimmillaan satoja yksilöitä erityisesti huhti- ja loka-marraskuussa. © **Jaakko Koponen**

Koskikaran *Cinclus cinclus* talvikanta saapuu Tringan alueelle pääosin Norjasta. Suurimmat talviset kerääntymäy löytyvät Fiskarsista, Siuntionjoen laaksosta sekä Kärkelänjoelta.
© **Matti Rekilä**

Kevät: Niskalan pellot >750, Hangon läntinen saaristo >700, Viikki–Vanhankaupunginlahti >650.

Räyskä *Hydropogne caspia* (kevät 20 yks, syksy 20 yks). Selkeitä kerääntymäalueita on vaikea nimetä, joskin säännöllisimmät määrät keskittyvät pääkaupunkiseudun kosteikoille. Lisäksi Lohjanjärvi (eritoten Osunienlahti) erottuu useimpina vuosina ruokailupaikkana.

Kevät: Laajalahti >20, Viikki–Vanhan-kaupunginlahti >20

Syksy: Laajalahti 2–40, Viikki–Vanhan-kaupunginlahti >20

Koskikara *Cinclus cinclus* (talvi 7, maksimissaan 2 km virtavesialu-etta). Uusimaa on 2000-luvun alussa ollut edelleen merkittävä talvehtijoille

(saapuvat pääosin Norjasta). Lajin menestymisen kannalta on tärkeää, että vettä virtaa purossa tai joessa koko vuo- den ilman mainittavaa kuivumista, jol- loin ravintoeläimet voivat paremmin. Tätä voidaan edesauttaa vesivarastojen tasaisemmalla juoksutuksella (missä säännöstelyä tapahtuu), etenkin talviai- kaan. Tärkeää on myös veden yleisen laadun parantaminen yläpuolisilla valuma-alueilla, mm. metsä- ja suo-oji- tuksia tukkimalla siellä, missä siitä ei ole suurta haittaa sekä ojitusten yhteydessä perustettavilla laskeutusaltailla kiintoai- neksen vähentämiseksi. Uittorännit ja muut rakenteet kannattaa jättää koski- paikoilla rauhaan, sillä laji pesii helposti niissä.

Talvi: Fiskars >8, Siuntionjoen laakso >7, Kärkelänjoki >7.

Avustajat

Raportin laatimisessa ovat erilaista asiantuntija-apua antaneet mm. Aili Jukarainen, Aleksi Lehtikainen, Andreas Lindén, Esa Lammi, Jan Södersved, Jyrki Tolvanen (koskikara), Matti Koivula, Pekka Rusanen, Taavi Sulander, Touko Torppa, Timo Vuolanto, Risto Willamo, Jonne von Hertzen.

VIITTEET

Asanti, T., Gustafsson, E., Hongell, H., Hottola, P., Mikkola-Roos, M., Osara, M., Ylimaunu, J. ja Yrjölä, R. 2003: Kosteikkojen linnuston suojeluarvo. – Suomen ympäristö 596. Suomen Ympäristökeskus, Helsinki.

BirdLife International 2018: The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2017-3. <www.iucnredlist.org>. Katsottu 24.1.2018.

BirdLife Suomen lintualuetietokanta (= IBA-selain). Rekisteri sisältää yli 2500 lintupaikkaa lintutietoineen ja kuvauksineen.

De Leeuw, J. J. 1999: Food intake rates and habitat segregation of Tufted Duck, *Aythya fuligula* and Scaup *Aythya marila* exploiting Zebra mussels *Dreissena polymorpha*. – *Ardea* 87:15–31.

Delany, S., Scott, D., Dodman, T. & Stroud, D. (toim.) 2009: An Atlas of Wader Populations in Africa and Western Eurasia. – Wetlands International, Wageningen, The Netherlands.

Drent, R. (toim.) 2005: Seeking nature's limits. – KNNV Publishing, Utrecht. 314 s.

Ebbinge, B. 1991: The Impact of hunting on mortality rates and spatial distribution on geese wintering in Western Palearctic. – *Ardea* 79: 197–210.

Ellermaa, M. 2011: Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. – *Tringa* 37/38(1&2):170–174.

Ellermaa 2018: Helsingin merkittävät lintualueet ja linnusto 2017. Käsikirjoitus.

Ellermaa, M. & Lehtikainen, A. 2011: Alli – Uudenmaan ulkosaa-riston runsain vesilintu syksyllä 2011. – *Tringa* 38(4):311–317.

Eriksson, B.K., Ljunggren, L., Sandstrom, A., Johansson, G., Mattila, J., Rubach, A., Stokesbury, K. (toim.) 2009: Declines in predatory fish promote bloom-forming macroalgae. – *Ecological Applications*, 19(8):1975–1988. DOI: 10.1890/08-0964.1

Heath, M. F., Evans, M. I., Hoccom, D. G., Payne, A. J. & Peet, N. B. (toim.) 2000: Important Bird Areas of Europe: Priority Sites for Conservation. 2 vols. BirdLife conservation series No 8. BirdLife International, Cambridge UK.

Joosten, H. 1997: European mires: a preliminary status report. – *International Mire Cons. Group Members Newsl.* 3:10–13.

Kimmel, K., Kull, A., Salm, J.-O. & Mander Ü. 2008: The status, conservation and sustainable use of Estonian wetlands. – *Wetlands Ecology and Management* 18(4):375–395.

Lammi, E. & Nironen M. 2010: Suomenojan lintualue. Säilytettävän alueen rajaaminen linnuston perusteella. – Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. 15 s (raportti).

Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisuja nro 4. Suomen graafiset palvelut, Kuopio 142 s.

Lotze, H. K. & Reise, K. (toim.) 2005: Ecological history of Wadden Sea. – *Helgoland Marine Research* 59 (1).

Metsänen, T., Mikkola-Roos, M., Aintila, A., Ellermaa, M. & Rusanen, P. 2016: The new marine Important Bird Areas recognized in Finland. – *Linnut-yearbook* 2015:152–158.

Nieminen, J. 2015: Pakkasallit. – *Tringa* 42(1):8–12.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

Raunio, A., Schulman, A. & Tytti Kontula (toim.) 2008: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus, osat 1 ja 2. – Suomen ympäristö 8/2008.

Solonen, T., Lehtikainen, A. & Lammi, E. (toim.) 2010: Uudenmaan linnusto. – Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys *Tringa*, Helsinki.

Solonen, T. & Virolainen, E. 1995: Länsi-Uudenmaan uhanalaiset lintulajit. – *Tringa* 22(3b):4–12.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtikainen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015. – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s. E-julkaisu: <http://hdl.handle.net/10138/159435>

Werner, S., Mörtel, M., Bauer, H.-G. & Rothhaupt, K.-O. 2005: Strong impact of wintering waterbirds on Zebra mussel *Dreissena polymorpha* populations at lake Constance, Germany. – *Freshwater Biology* 50: 1412–1426.